

**DEBRECEN NAGYTEPLOMI
REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
IMMÁNUEL OTTHONA,
ÁLTALÁNOS ISKOLÁJA ÉS
FEJLESZTŐ NEVELÉS-OKTATÁST
VÉGZŐ ISKOLÁJA**

**MAGAS TÁMOGATÁSI SZÜSÉGLETŰ/SHF SZEMÉLYEK
NAPPALI SZOLGÁLTATÁSÁNAK ÍGÉRETES GYAKORLATA**

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A kiadvány az EFOP-1.9.1-VEKOP-15-2016-00001 kódszámú „**TÁRS PROJEKT – Szociális intézményi férőhely kiváltási szakmai koordinációs műhely kialakítása**” című kiemelt projekt keretében készült.

Szerző:
Csorbáné Vad Zsuzsanna

A kiadványt a TÁRS projekt Szolgáltatásfejlesztési Munkacsoportjának koordinálásával készült.

A kiadvány összeállítását szakmailag felügyelte:
Kiss Róza, TÁRS projekt szakmai vezető

Felelős kiadó: Hamvas Levente Péter, SZIN Nonprofit Kft. ügyvezető

A kiadvány a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet szakmai támogatásával készült.

2021

Szociálpolitikai Innovációs Közhasznú Nonprofit Kft.

Székhely: 1142 Budapest, Ungvár utca 64-66.
Telephely: 1071 Budapest, Peterdy utca 15. II. emelet
Projektiroda: 1138 Budapest, Váci út 191.
E-mail: ugyvezetes@szinkft.hu
Weboldal: www.szinkft.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1. Intézmény története.....	3
2. Az intézmény által nyújtott szolgáltatások	4
2.1 Oktatási tevékenységek	6
2.1.1 Fejlesztő nevelés-oktatás	6
2.1.2 Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai oktatás	6
2.2 Szociális ellátás	7
2.2.1 Nappali ellátás	7
2.3 Egészségügyi szolgáltatás	8
2.3.1 Egészségügyi/Rehabilitációs ellátás	8
2.3.2 Mozgásterápia	8
2.4 Alternatív Szolgáltatások:.....	8
2.4.1 AAK szolgáltatás	8
2.4.2 Otthon segítő szolgáltatás	9
2.5 A szolgáltatások közti átjárhatóság	10
3. Nappali ellátás célcsoportjának bemutatása.....	10
4. Nappali ellátás fizikai környezetének kialakítása	11
4. Csoportok kialakításának szempontrendszere	14
5 Kihívást jelentő viselkedés kezelése	16
6. Szolgáltatások	17
7. A mindennapokat átható szolgáltatások, terápiás- és fejlesztő tevékenységek.....	18
7.1 Gondozás	18
7.2 Mozgás és mozgás(re)habilitáció.....	18
7.3 Kommunikáció támogatása	20
7.4 Étkeztetés, étkezés	23
7.5 Egészségügyi ellátás	24
8. Napi/hetirendben megjelenő Szolgáltatások, terápiás és csoportos foglalkozások .	25
8.1 A heti tevékenységek főbb foglalkozásai.....	26
8.1.1 Életvitel.....	26
8.1.2 Agyagozás	26
8.1.3 Gyakorló munka	27
8.1.4 Kreatív/Kézműves foglalkozás	27
8.1.5 Társadalmi integrációt szolgáló programok	28
8.1.6 Ifjúsági bibliaóra	29

8.1.7 Kutyás terápia	29
8.1.8 Snoozelen terápia.....	30
9. Szülők bevonása a nappali életébe, közös programok szervezése	30
9.1 Szülők és dolgozók együttműködése	31
10. Fenntarthatóság	32
10.1 Finanszírozás	32
10.2 Személyi feltételek	33
10.3 Team megbeszélések és szupervízió	34
10.4 Önkéntesek.....	34
11. Irodalomjegyzék	36
12. Mellékletek	38
1. számú melléklet: Szolgáltatási elemek tevékenységek és programok szerint	38
2. számú melléklet: Pegen való táplálási protokoll	56
3. számú melléklet: Részletek Ádám Kommunikációs füzetéből	59
4. számú melléklet Részletek a könnyen érthető házirendből	60

1. INTÉZMÉNY TÖRTÉNETE

A Debrecen Nagytemplomi Református Egyházközség Immánuel Otthona, Általános Iskolája és Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskolája a fogyatékosügy területén belül is a legperifériusabb helyzetben lévő halmozottan fogyatékos személyeknek nyújt komplex szolgáltatásokat.

Az intézményt 1991-ben egy markánsan megjelenő szükséglet hívta életre. A halmozottan fogyatékos gyermekeket nevelő szülők ellátást kerestek gyermekük számára az akkor még meglehetősen hiányos ellátórendszerben. Az egyházi fenntartó rugalmasan tudott reagálni a halmozott fogyatékoság eredményeként megjelenő komplex szükségletekre abban az időszakban is, amikor jogszabályok még nem írták elő működését.

A jogi szabályozás és a szükségletek differenciálódása eredményeként először egészségügyi, majd szociális és egészségügyi, az 1993-as Köznevelési törvényt követően köznevelési feladatokat is ellátó szociális, végül, 2013 óta többcélú köznevelési intézményként működik. Kezdetben mindössze 14 gyermek és fiatal vette igénybe napi szinten a szolgáltatásokat, további 20 fő alkalmanként, alkalmi foglalkozás keretében.

A Debrecen Nagytemplomi Református Egyházközség Immánuel Otthona, Általános Iskolája és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskolája elsők között vezette be 2006-ban a súlyosan-halmozottan fogyatékos tanulók oktatását, a fejlesztő iskolai oktatást (későbbiekben fejlesztő nevelés-oktatást).

A tantárgyi órákon túl a tanulói készségek-képességek további fejlesztése érdekében számos tanórán kívüli szakkör jellegű, vagy terápiás foglalkozást szervez az intézmény, így pl. állatasszisztált terápiát, gyógyúszást, alternatív kommunikációs foglalkozást, zenei és táncos foglalkozásokat, valamint kerekesszékes tréninget. Ezekre a foglalkozásokra nagy igény mutatkozik.

Nappali szociális ellátás keretében folyamatos ellátást nyújt az intézmény a felnőtt korú halmozottan fogyatékos személyeknek, iskolai szünetekben pedig a gyógypedagógiai oktatásban résztvevő tanulóknak is. Ennek részeként az "Ifjúsági csoportokba" járó fiatalok heti tevékenységei az önálló életvitelre, foglalkoztatásra történő felkészítés, illetve a fejlesztő gondozás gyakorlata mentén történnek, az egyéni képességek, tulajdonságok figyelembevételével.

Mostanra a többcélú köznevelési intézményi keretek között egy 56 fős gyógypedagógiai intézményegység (36 fős fejlesztő nevelés-oktatás, 19 fő gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai oktatás) és egy 30 fős szociális intézményegység működik. Valamennyi tanuló és a szociális ellátást igénybe vevő személy igénybe veszi az intézmény egészségügyi járóbeteg szakellátását, ezen belül a gyermek rehabilitációs, ambuláns rehabilitációs, gyermekneurológia, gyermekgyógyászat, ortopédia, fizioterápia-gyógytorna és fizio-mozgásterápiás szakrendelést.

A rövid időszak alatt lezajló változások, a profilváltás, a jogi státusz megváltozása mind azt a célt szolgálták, hogy az intézményi szolgáltatásokat igénybe vevő súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek, tanulók a lehető legmagasabb szintű és minőségű ellátást kapják. Ugyanakkor ez a sok változás rendkívüli rugalmasságot, innovatív szemléletet igényelt a vezetőségtől, munkatársaktól. Jelenleg 46 főállású munkatárs dolgozik a közösen felvállalt és megfogalmazott célokért.

Egyházi intézmény lévén a hitoktatás és ifjúsági bibliaóra is fontos helyet kap az intézmény életében, melyet lelkesz-hitoktató és hitoktató pedagógus adaptál a célcsoport számára.

Az intézmény deklarált célja a napi pedagógiai munkán túl a társadalmi szemléletformálás, érzékenyítés a fogyatékos személyek iránt, értékeik felmutatása.

Az inkluzivitás jegyében a fenntartó Nagytemplomi Református Egyházközség életében is jelen van az intézmény, számos alkalmat tart a gyülekezet közösségében, ezzel a gyülekezet gyermek és felnőtt tagjait is a befogadás, elfogadás szemléletére nevelve.

Az elmúlt 10 évben az intézmény arra törekedett, hogy minél komplexebb módon bővítse a szolgáltatásait, ennek köszönhetően kapott egyre nagyobb hangsúlyt és fejlődött professzionális szintre az augmentatív és alternatív kommunikáció (továbbiakban: AAK) alkalmazása a kommunikáció támogatásában. Ennek eredményeképpen kapcsolódtunk az NFSZK MONTÁZS projektjéhez¹ és indítottuk el az AAK Központot, melynek keretében kommunikációt segítő szolgáltatásokat és kölcsönzést is biztosítottunk.

Az Otthon Segítő Szolgáltatás is több éve szívügye az intézménynek, mindezekkel támogatva a súlyosan, halmozottan fogyatékos személyeket és azok családtagjait.²

Számos innovatív programunk eszközei révén, egyfajta módszertani feladatokat is ellátunk a régióban és országos szinten is. Több konferencia és szakmai nap szervezésére kaptunk felkérést a pedagógiai munka disszeminációja céljából, melyek nagy érdeklődésre tartanak számot.

Az egy telephelyen lévő komplex szolgáltatások folyamatos működtetése azonban infrastrukturális akadályokba ütközött az elmúlt idők során, mely jelentős kihívások elé állította az intézményt. Az oktatásban lévő tanulók, a tankötelezettség lejárta után, kérelem alapján felvételt nyertek az Intézmény szociális (nappali) ellátásába. Ennek következtében, míg az elballagott diákok helyére új tanulók érkeznek, a nappali ellátásba lépett fiatalok az intézmény falain belül maradtak, csupán más szolgáltatást vettek igénybe. Így a létszám évről évre bővült, amely azonban a jelenlegi infrastrukturális lehetőségek miatt már egyre szűkösebbé tette a működési lehetőségeket.

A bővítés érdekében a Debrecen-Nagytemplomi Református Egyházközség az EFOP-4.1.6-16³ pályázati kiírásra sikeres pályázatot nyújtott be, melynek keretében lehetőség nyílt az Immanuel Otthon és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola infrastrukturális fejlesztésére⁴. Az intézménynek tehát két külön telephelye lesz, az oktatási és a szociális ellátás, egészségügyi járóbeteg szakellátás pedig mind a két intézmény-egységben elérhető lesz.

2. AZ INTÉZMÉNY ÁLTAL NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Az intézmény súlyosan, halmozottan fogyatékos és magas támogatási szükségletű gyermekek és fiatalok oktatását, egészségügyi és nappali szociális ellátását végzi. Ezeknek a szolgáltatásoknak az együttes jelenléte lehetőséget teremt arra, hogy az igénybevevők

¹ EFOP-1.9.2-VEKOP-16-2016-00001 Montázs Projekt- A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása fejlesztése

² Ezen szolgáltatásokról az Alternatív szolgáltatások kifejtésénél lehet bővebben olvasni.

³ A köznevelés támogató szerepének erősítése

⁴ Sajtóközlemény a nyertes pályázatról

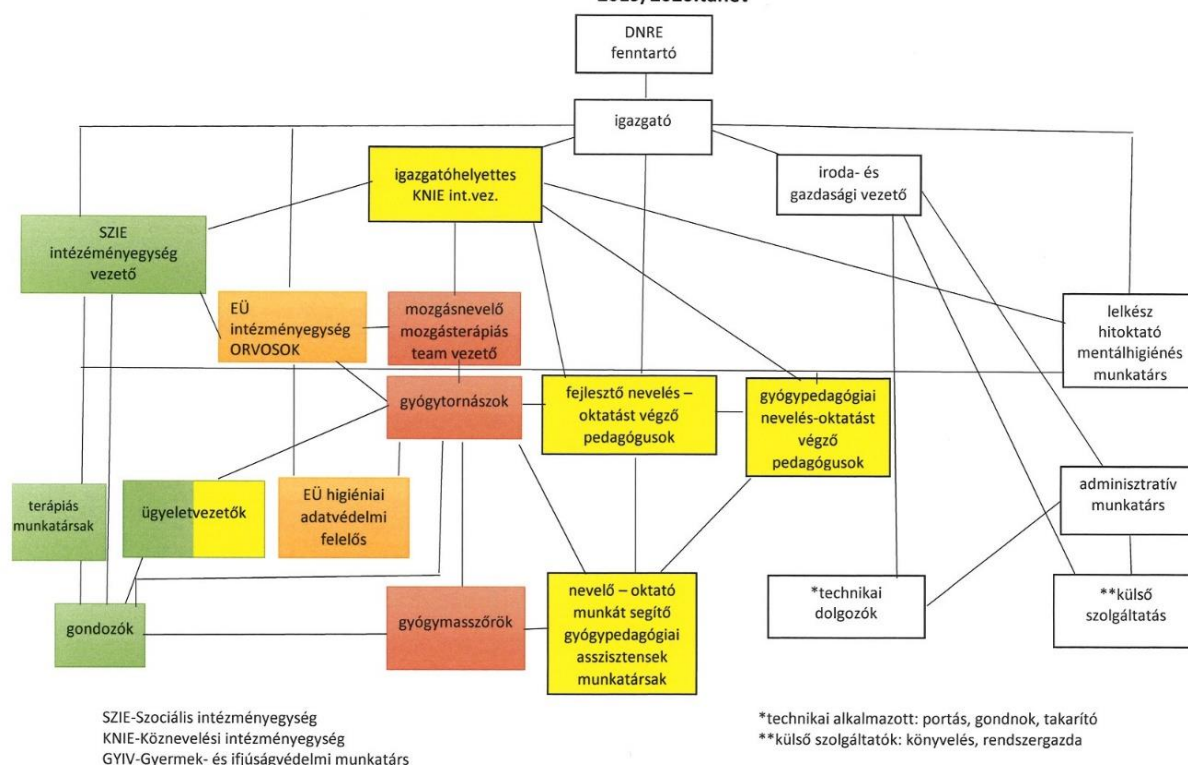
<https://www.immanuelotthon.hu/tartalom/87/sajtokozlemeny-efop-4-1-6>

állapotukhoz képest a legtöbb lehetőséget kapják a társadalmi integrációhoz. Jogi státusza alapján többcélú közös igazgatású köznevelési intézmény. **Köznevelési feladatként gyógypedagógiai-konduktív pedagógiai feladatokat lát el, járóbeteg szakellátás keretében pedig elsősorban mozgásszervi rehabilitációt biztosít**, szakorvosi és nem szakorvosi tevékenységeket végez a halmozottan fogyatékos személyek szükségletének megfelelően (gyógytorna, gyógymasszázs, neurológia, rehabilitációs, ortopéd szakorvosi ellátás).

Az **egészségügyi ellátás** jelenléte a **nappali szociális ellátás** mellett olyan széleskörű szolgáltatási tevékenységet tesz lehetővé egy intézményen belül, amit ilyen keretek között máshol nem tudnak igénybe venni az intézménybe járó súlyosan, halmozottan fogyatékos (SHF) személyek. Szintén egyedülálló régiós szinten **az augmentatív és alternatív kommunikációs eszközkölcsonzés és kommunikációs tanácsadás**, valamint a fogyatékos gyermekeket nevelő családoknak otthonában nyújtott **Otthon Segítő Szolgáltatás**, Hajdú- Bihar megye egész területén. Ez utóbbi két szolgáltatás hálózati jelleggel működik, Nemzeti Fogyatékosügy- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft. (továbbiakban: NFSZK) koordinációja, szakmai felügyelete mellett.

Az intézményben két önálló intézményegység működik: a nevelő-oktatói munkát végző, valamint a nappali szociális ellátást végző egység. Az intézményegységek közti funkcionális kapcsolatot a szervezeti organogram mutatja. A kapcsolattartás értekezletek, vezetői értekezletek révén történik, valamint szakmai team alkalmakon.

Debrecen Nagytemplomi Református Egyházközség Immanuel Otthona, Általános Iskolája
és Fejlesztő Nevelés – Oktatást Végző Iskolája
2019/2020.tanév

1. ábra Szervezeti organogram

Az organogramon a nappali ellátás szervezeti működését a Szociális intézményegység (SZIE-zöld szín) ábrázolja. Az igazgató (hiányzása esetén az igazgatóhelyettes) közvetlen irányítása alatt van az intézményegység-vezető, aki pedig a terápiás munkatársak, gondozók és ügyeletesek munkáját irányítja.

2.1 OKTATÁSI TEVÉKENYSÉGEK

2.1.1 Fejlesztő nevelés-oktatás

A köznevelési intézményegységben 6-23 éves korú súlyosan-halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelés-oktatása valósul meg iskolai keretek között. 36 tanuló részesül ebben a szolgáltatásban 6 fős iskolai osztályokban, órarendi keretek között. Az oktatás az intézmény Rehabilitációs Pedagógiai Programja szerint valósul meg, éves és heti tervek alapján. Minden tanulóra egyéni fejlesztési tervet dolgoz ki a szakmai team, melynek végrehajtásáért elsősorban az osztályfőnök felelős.

A súlyosan-halmozottan fogyatékos tanulókra vonatkozó irányelvek (32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 3.sz. melléklete) mellett a Magyarországi Református Egyház által megfogalmazott hitelvek és szellemiség is meghatározza iskolánk arculatát. Intézményünkben 6 tanulócsoport, csoportonként 6 tanulóval, egy gyógypedagógussal / konduktorral, és egy gyógypedagógiai asszisztenssel működik. A gyógypedagógusok munkáját – a járóbeteg szakellátásnak köszönhetően - mozgásterápiás szakemberek (gyógytornászok, gyögmasszőrők) segítik egyéni mozgásfejlesztésekkel, gyögmasszázzsal, hidroterápiával. Az oktatás mellett célunk, a tanulók életminőségének javítása, ismeretek nyújtása, jobb közérzet biztosítása, aktivitás, önkifejezés ösztönzése. Kiemelt céljaink közé tartozik a kommunikáció gazdagítása, az önállóságra nevelés. Minden tanulóra egyéni fejlesztési tervet állítunk össze az előzetes tesztek, felmérések alapján.

A súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulóknak a kötelezően biztosítandó 20 tanórán kívül intézményünk több szabadidős tevékenységet is biztosít. Választható szakköreink: kutyás terápia, gyógyúszás, kórus. Minden csoport számára biztosított a hitoktatás, heti egy órában. Iskolánk számára fontos a közösségi alkalmak biztosítása is. Heti rendszerességgel áhítaton gyűlnek össze a tanulók és a munkatársak egyaránt. Fontos intézményünk számára, hogy a tanulóinkat megismertessük hagyományainkkal, ünnepeinkkel (szüret, farsang, március 15. stb.), valamint különböző programokkal (egészség-, gyereknapok, stb.) gazdagítsuk iskolánk mindennapjait. Iskolánkban nem maradhatnak el az egyházi ünnepekről való megemlékezések sem, melyek közül kiemelendő a reformáció napja. Tanulóinknak konfirmációs fogadalomtételre is lehetősége van a gyülekezet többi ifjú tagjaival együtt.

2.1.2 Gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai oktatás

A gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai oktatás annak a 19 fő halmozottan fogyatékos tanulóknak biztosított, akik a szakértői véleményben foglaltak szerint egynél több fogyatékossgal rendelkeznek, de intellektuális képességeik alapján nem fejlesztő nevelés-oktatásban vesznek részt, hanem gyógypedagógiai oktatásba vonhatóak be. Elsődlegesen mozgássérült és különböző mértékű intellektuális képességzavarral rendelkező tanulók számára biztosít az intézmény Pedagógiai programja szerinti oktatást.

2.2 SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

2.2.1 Nappali ellátás

Az Intézmény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerinti alapszolgáltatásokon belül meghatározott nappali ellátást biztosít fogyatékos személyek részére. Ez a típusú szociális ellátás az Immanuel Otthonon belül működő iskolából elballagott, ún. „ifjúsági csoportokba” járó fiatal felnőttek számára jött létre eredetileg. Heti tevékenységeiket az elérhető legmagasabb szintű önálló életvitelre nevelés, az önrendelkezés gyakorlata, illetve a későbbi foglalkoztatásra történő fokozatos felkészítés hatja át, komplex testi-lelki-szellemi jóllétüket szolgáló foglalkozások keretein belül, egyéni képességeikhez, személyiségükhöz illeszkedően.

Jelenleg három, fiatal felnőttek számára kialakított csoportunk működik, amelyek 30 éves korig biztosítják a képességeknek megfelelő foglalkoztatást vagy személyes igényekhez illeszkedő terápiás munkát.

Így heti tevékenységeink körébe tartozik a „Gyakorló munka”, „Agyagozás”, „Szinten tartás”, „Ifjúsági Bibliaóra”, „Kreatív foglalkozás”, „Életvitel”, „Snoozelen terápia”, „Kutyás terápia”.

A szociális ellátás keretein belül megjelenik **az oktatásban részt vevő tanulóknak a nappali szociális ellátása, melyet az iskolai szünetekben vehetnek igénybe**, ezzel is segítve a szülők munkaerő-piaci feladatvállalását és a családok integritásának fenntartását.

Az iskolai szünetek időszakaiban, különösképpen a nyári szünetben nem csupán „ügyeleti ellátás, felügyelet” valósul meg az Intézmény falain belül, hanem az egész nyarat lefedő, különböző tematizált hetek teszik tartalmasabbá és színesítik a szociális szolgáltatást igénybevevők mindennapjait.

Ezek a tematikus / terápiás hetek a gyógypedagógusok, gyógytornászok, valamint a szociális ellátásban dolgozó terápiás munkatársak vezetésével valósulnak meg, a gondozó/ asszisztens munkatársak és az önkéntesek közreműködésével, az alábbi témakörökben:

- Sport hét
- Gyógyúszás hét
- Finomságok hete
- Kreatív hét
- Kutyaterápiás hét
- Agyagozós hét
- AAK hét
- Hittan hét
- Kulturális hét
- Gyógyúszás hét
- Szépség hét
- Művészetterápiás hét

Az Intézménybe való jelentkezés elektronikus úton vagy telefonon keresztül történhet, ami után egy személyes elbeszélgetés történik a jelentkezővel, a szükséges dokumentumok kitöltésével. Ezután a találkozás után dönt a vezetőség arról, hogy felvegye-e a jelentkezőt a várólistára, vagy súlyos egészségügyi, esetleg magatartásbeli problémák miatt nem tud ellátást biztosítani számára.

2.3 EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁS

2.3.1 Egészségügyi/Rehabilitációs ellátás⁵

Az intézményen belül a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által finanszírozott szakrendelések (gyermekneurológia, gyermekgyógyászat, gyermekrehabilitáció és ortopéd szakorvosi ellátás, ambuláns rehabilitáció és fizioterápia-gyógytorna, fizió-mozgás terápia szakellátások) működnek, hetente többször, melyek teljes értékű, EESZT⁶ kompatibilis egészségügyi ellátást biztosítanak az intézményi ellátást igénybevevőknek.

Ezek elsősorban az intézménybe járó tanulók, illetve szociális ellátást igénybevevők egészségügyi problémájában próbálnak segítséget nyújtani szakorvosi gyógyszerjavaslatok, igazolások, segédeszközök felírásának helyben történő megoldásával, terápiák rendeléseken való elrendelésével. A rendelések beutaló-kötelesek, de kontrollvizsgálatra is lehetőség van, esetleges más szakrendelésekre való továbbküldés, beutaló adása is megoldott. A szakrendeléseket két szakorvos látja el, akik az intézményben a rendelési idő alatt tartózkodnak, de előjegyzés munkaidőben bármikor kérhető telefonon, személyesen az orvosi szobában, illetve az orvosi szoba postaládájában elhelyezhető kitöltött előjegyzési lapon. A hét minden napján (8 órában) egészségügyi asszisztens látja el az egészségügyi felügyeletet az intézményben. Az iskola orvosi szobája olyan modern életmentő eszközökkel is felszerelt (mint pl. automata defibrillátor, oxigén koncentrátor), melyek manapság az elsősegélynyújtásban elengedhetetlenek.

2.3.2 Mozgásterápia

A tanulók és a fiatalok napi szinten részesülnek mozgásterápiában. Ennek részét képezi a gyógytorna, gyógymasszázs, hydroterápia, logopédia, illetve a konduktív mozgásfejlesztés, a kerekesszékes szakkör és a gyógyúszás szakkör. A terápiák típusát és gyakoriságát a rehabilitációs szakorvos rendeli el a gyógytornászokkal konzultálva. A torna lehet egyéni és csoportos, a foglalkozások időtartama 30-45 perc.

A mozgásterápiáról részletesebben a tanulmány **7.2 Mozgás és mozgás(re)habilitáció fejezetében** olvashatnak.

2.4 ALTERNATÍV SZOLGÁLTATÁSOK:

2.4.1 AAK szolgáltatás

A Debrecen - Nagytemplomi Református Egyházközség Immanuel Otthona az ESZA Kht. által „Augmentatív és alternatív kommunikációt segítő eszközök kölcsönzésének támogatása” címmel kiírt pályázatán elnyert támogatásból vásárolt eszközökből 2008. október 1-én augmentatív kommunikációs eszközkölcsonzót létesített az észak-alföldi

⁵ 2/2004. (XI.17) EüM rendelet; 1997. évi CLIV. törvény 89. §, 100.§

⁶ Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér

régióban. Az eszközpark bővítése 2010-ben az ESZA Kht. által „Augmentatív és alternatív kommunikációt segítő eszközök javításának és beszerzésének támogatása” címmel kiírt pályázatán elnyert támogatásból vált lehetővé.

Az Intézmény ingyenes szolgáltatást biztosít az alábbi területeken:

- állapotfelmérés, felmérés a speciális kommunikációs szükséglet feltárására
- tanácsadás kommunikációjukban akadályozott gyermekeket nevelő szülők és ellátó intézmények számára,
- az eszközök használatának megtanítása, eredményességének ellenőrzése, szükség esetén korrekciója,
- eszközkölcsönzés

Az EFOP 1.9.2. VEKOP-16-2016-00001 azonosító számú MONTÁZS projekt keretében 2019. június 1-től AAK-Módszertani Központ jött létre az Immanuel Otthon és Iskolában.

A szolgáltatás formái:⁷

1. Kommunikációs képességek és készségek felmérése – ez az első lépés, mely során a szükségletek és a fejlesztendő területek meghatározásra kerülnek.
2. AAK-fejlesztés és tanácsadás – az AAK-eszközök és módok kiválasztása, betanítása, a használhatóság monitorozása rendszeres és/vagy időszakos konzultációk alkalmával az egyéni igények figyelembevételével.
3. Eszközkölcsönzés – az AAK-eszközök kipróbálása, kölcsönzése. A speciális eszközök között megtalálhatóak különféle kialakítású és típusú hangadó gépek, egyéb kommunikációs alkalmazással működő okoseszközök, valamint ezek használatát segítő adaptációs eszközök is. Az eszközpark beszerzése a MONTÁZS projekt keretében történt.
4. Speciális kommunikációs segítő szolgáltatás – ez a szolgáltatás a mindennapi élethelyzetekben segíti az AAK-szükségletű személyeket. Célja a speciális, személyre szabott kommunikációs akadálymentesítés. A speciális kommunikációs segítő a kommunikációs folyamatokban egyfajta „tolmácsszerepet” tölt be.

2.4.2 Otthon segítő szolgáltatás

Az Immanuel Otthon és Iskola 2011. december 1. - 2018. március 31. között látta el a Kézenfogva Alapítvány által koordinált FECSKE (Fogyatékos Embereket nevelő Családok otthonában nyújtott időszakos Kísérés és Ellátás) szolgáltatást. A szolgáltatás 2018. április 1-től Otthoni Segítés Szolgáltatás (OS2018) néven vehető igénybe a korábbiakhoz hasonló feltételekkel az Emberi Erőforrások Minisztériumának megbízásából a Nemzeti Fogyatékosügy- és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft. koordinálásával. Otthoni Segítés Szolgáltatás révén teljesülhet a családok részleges tehermentesítése, lehetőséget adva a társadalmi integrációjukra, a szülők munkaerő-piaci visszatérésére, vagy munkájuk megtartására. Továbbá feltöltekés és kikapcsolódás biztosításával erősödhet a család megtartóereje, új erőt meríthetnek a családtagok a teherhordozáshoz.

Az Otthon Segítő Szolgáltatás megbízható, felkészült szakmai segítőt küld a családhoz, aki kellő tapasztalattal és tudással rendelkezik fogyatékos személyek gondozása terén, és akire

⁷<https://www.nfszk.hu/projektek/montazs-projekt/hirek/montazs-projekt-hirei/aak-modszertani-kozpontok-nyiltak-a-montazs-projekt-kereteben>

a szülők nyugodtan rábízhatják gyermeküket. A szakmai segítő felügyel a fogyatékos személyre, ellátja a személyes szükségleteinek kielégítéséhez szükséges gondozási és alapápolási feladatokat (étkeztetés, tisztálkodás, öltözködés, mozgás-mozgatás, gyógyszererezés), elfoglaltságot biztosít a számára ismerős tevékenységekkel (játék, séta), ha szükséges, kíséri az otthona és az ellátó intézmény (iskola, óvoda, napközi) között. A szolgáltatás, rugalmasan alkalmazkodva a családok élethelyzetéhez, a nap 24 órájában, a hét bármelyik napján igényelhető, havonta 12 óra időtartamban.

2.5 A SZOLGÁLTATÁSOK KÖZTI ÁTJÁRTHATÓSÁG

Intézményi szinten elmondható, hogy a szolgáltatások között az „akadálymentes átjárhatóság” megfelelően működik, mely a szervezet hatékony működését és az igénybevevők mindennapjait is megkönnyíti.

Az ellátást igénybevevőknek, valamint szüleiknek (függetlenül attól, hogy oktatásban vesznek részt vagy nappali szociális ellátásban) adott az a lehetőség, hogy egy helyen intézhessék el az egészségügyi ellátással kapcsolatos teendőiket. Szakorvosi gyógyszerjavaslatok, igazolások, segédeszközök helyben történő felírásával tudjuk megkönnyíteni az egyébként körülményes procedúrákat, illetve a terápiákat is helyben rendeli el az adott szakorvos. Mindezek mellett lehetőség van az egyéni segédeszközök gyártására egy külsős cég által, akik rendszeresen mintáznak⁸ az Immanuel Otthonban, munkájukat a rehabilitációs team felügyeli.

Az augmentatív és alternatív kommunikációs eszközkölcsozónzés és kommunikációs tanácsadás is áthatja a mindennapokat a különböző intézményi szolgáltatásokban. Ez a szolgáltatás nem csak Intézményen belül, hanem külsős személyeknek is segítséget tud nyújtani, régiós szinten. Ezek a típusú kommunikációs formák az intézmény életében, a gyakorlati munka során is megmutatkoznak, akár az orvosi ellátásnál, akár egy étkezés terápianál vagy bármilyen hétköznapi történésnél.

A szakmai munka gördülékeny megvalósítása érdekében is fontos ez a fajta átjárhatóság, mivel a szakemberek a különböző területeikről át tudják adni az információkat egymásnak, ezzel segítve a súlyosan-halmozottan fogyatékos személy fizikális és mentális állapotának szinten tartását, valamint az Intézményben dolgozók hatékony munkáját.

3. NAPPALI ELLÁTÁS CÉLCSOPORTJÁNAK BEMUTATÁSA

Az Immanuel Otthon és Iskola nappali ellátásában 31 fő, 18 és 30 év közötti, túlnyomó többségben súlyosan-halmozottan fogyatékos (továbbiakban SHF személy), valamint magas támogatási szükségletű fiatal felnőtt vesz részt. Az SHF személyek egy részének a fokozott támogatási szükséglet mellett rendszeres egészségügyi ellátásra is szükségük van (pl. szondatáplálás, gyógyszererezés). Ezeket a mindennapi egészségügyi ellátásokat gondozók végzik. Az ellátást igénybevevők kerekesszéket vagy speciális segédeszközt használnak, önellátásban, személyi higiéniaiban, étkezésben teljes körű segítséget igényelnek.

A nappali ellátást igénybevevők 40%-a debreceni **lakhellyel rendelkezik**, 60%-a pedig Hajdú-Bihar megye kisebb településein él. A szociális **ellátást igénybe vevő személyek**

⁸ Méretet vesznek, nyomtatot készítenek, hogy ezáltal el tudják készíteni az ideális segédeszközt az igénylőknek.

40%-át támogató szolgálat szállítja Debrecenből, illetve a környező településekről. Nehézséget okoz azoknak a személyeknek az intézménybe való bejutása, akik kisebb településen élnek, ahol nem megoldott a szállítás támogató szolgálaton keresztül és egyéb közlekedési eszközzel sem tudnak bejutni az Intézménybe. Ebben az esetben a közeli települések támogató szolgálatainak felkeresése és közös megoldás keresése lehet egyfajta megoldás. Az intézménybe járó fiatalok többségét szülei szállítják be az intézménybe, illetve néhány enyhe vagy középsúlyos értelmi fogyatékos fiatal önállóan jár be az intézménybe.

Az Immánuel Otthonba járó **SHF személyek után a gondviselők 80%-a ápolási díjat/GYOD-ot vesz igénybe.** A szociális törvény kimondja, hogy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele átlagosan nem haladhatja meg a napi 5 órát annak a személynek, akinek ellátására nagykorú hozzátartozója ápolási díjat/GYOD-ot igényel.⁹ Emiatt változó, hogy egy-egy fiatal mely napokon jár be az intézménybe, illetve, hogy hány órában veszi igénybe az ellátást. A tényleges napi létszám a csoportszobák befogadóképességétől függ, ezek felmérése után és az egyéni kéréseket figyelembe véve alakul ki a napi szintű csoportok összetétele.

4. NAPPALI ELLÁTÁS FIZIKAI KÖRNYEZETÉNEK KIALAKÍTÁSA

Az Immánuel Otthon és Iskola infrastrukturális kialakítása teljes mértékben akadálymentesített. Az intézménynek négy bejárata van, a belső udvarról bármely bejárathoz akadálymentes a bejutás a rámpák segítségével. Az épületen belül mind a közlekedők, mind a csoportszobákba való bejutás is elérhető bármilyen kerekesszékekkel vagy járást segítő eszközzel.

1. kép: Akadálymentes bejárat

A **mosdók** kialakításánál is fontos az akadálymentesség, nem csupán azért, hogy elférjenek a nagyobb kerekesszékek, járást segítő eszközök, hanem azt is figyelembe kell venni, hogy

⁹ A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 42. § (1) bekezdés ab) pontja

akár két gondozó munkatárs is elférjen a kerekesszékes személy mellett a mosdóban és hatékonyan, akadálymentesen tudjanak segíteni a gondozási folyamatban.

2. kép: Akadálymentes mosdók

Csoportszobák: Az intézményen belül 6 fejlesztő iskolás csoportszoba van, 4 gyógypedagógiai / konduktív pedagógiai csoportszoba és 3 ifjúsági csoportszoba a nappali ellátást igénybevevőknek. A csoportszobákon kívül egy tornaterem, egy étkező, egy mosókonyha, egy hydroterápiás szoba, egy snoezelen szoba található, valamint egy tankonyha, amelyet közösen használnak.

A **tornatermekben** egyéni, illetve csoportos mozgásterápiák zajlanak, a **hydroterápiás szobában** pedig a gyógymasszázst és a hydroterápiát vehetik igénybe fiataljaink, utóbbit egy erre kialakított terápiás fürdőkád segítségével végezzük.

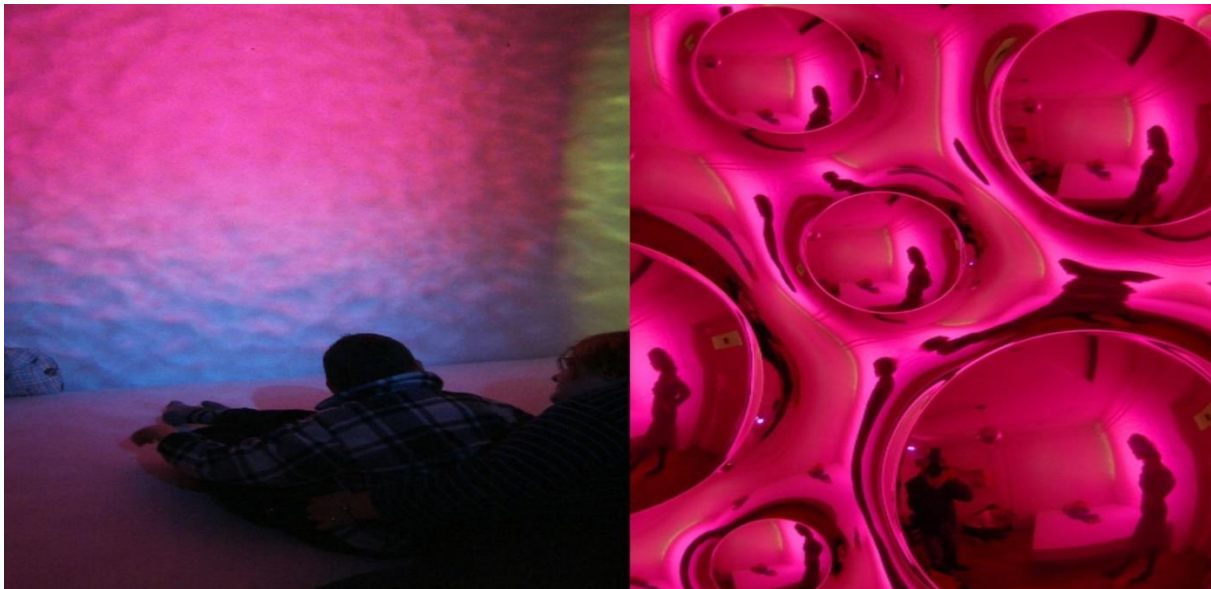

3. kép: Tornaterem

4. kép: Hydroterápiás szoba

A **snoezelen szobában** terápiás és relaxációs jellegű foglalkozás zajlik. A terápia elsődleges célja a pszichés alapfunkciók fejlesztése, aktivizálása. Relaxációs hatását is az érzékeken keresztül éri el. A terápia során fejleszthető a különböző érzékszervek működése, integrációja. A relaxációt segíti a nyugtató hatású zene, a színek, fények játéka alapuló látványelemek, a kellemes ellazulást lehetővé tevő vízágy és - a kiegészítésként használt - aromaterápia.

5. kép Snoezelen szoba

A **tankonyhában** az életvitel foglalkozás keretében lehetősége van az igénybevevőknek különböző ételek elkészítésére, valamint háztartási eszközök használatára, illetve résztevékenységek kivitelezésére. Ezen munkafolyamatok során az érzékelés, észlelés fejlesztése, döntés-választás lehetőségének megadása kiemelt figyelmet élvez. A képen is látható, hogy a tankonyha is segíti az infokommunikációs akadálymentesítést a PCS¹⁰ képek jelenlétével, használatával.

6. kép Tankonyha

4. CSOPORTOK KIALAKÍTÁSÁNAK SZEMPONTRENDSZERE

A nappali ellátás három csoportban működik. A csoport létszámától függően mind a három csoportban egy csoportvezető (terápiás munkatárs), valamint 1-3 fő gondozó van.

A csoportok kialakításánál elsődleges szempont a támogatási szükséglet szerinti besorolás. Több tényezőt kell figyelembe venni, egyrészt a fizikális állapotot, az önellátási és intellektuális képességeket, szociális viselkedést és az ezekhez társuló igényeket. Az egyes magas támogatási szükségletű fiataloknak intellektuális képességeiket tekintve eltérő igényeik lehetnek, így egyedi elbírálások alapján alakul ki a csoportok összetétele. A jogszabályban előírt létszámot a nap során rugalmasan, életszerűen alakítjuk, a szükségletek szerint akár napközben, vagy egy-egy foglalkozás erejéig megbontjuk és átszervezzük a csoportokat. Pl. kutyás terápia vagy agyagozás idején, aki nem kedveli azt a tevékenységet, a foglalkozás idejére más tevékenységbe vonjuk be. Akut stresszhelyzet, vagy agresszió / autoagresszió kezelése céljából a csoportból kiemelve, a Snoezelen szobába viszi be egy munkatárs az érintett személyt, hogy a vízágy, a fények, lágy zene nyugtató hatására visszatérjen az eredeti viselkedési állapot. Minden esetben a szükségletet és az ellátás optimalizálását tartjuk szem előtt, a jogszabályi előírástól csak pozitív irányban térve el.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy azok **az ellátást igénybevevők, akik nem csupán fizikális állapotuk szerint lettek beosztva egy-egy csoportba, hanem intellektuális állapotuk is hangsúlyt kapott a beosztások során, jobban tudtak**

¹⁰ PCS (Picture Communication Symbols) képeket a Boardmaker oktatási szofver segítségével lehet kinyomtatni.

érvényesülni a csoportmunkák alatt, mintha csupán a gondozási feladatok szerint lettek volna besorolva. Így tehát az intézmény arra törekszik, hogy az azonos intellektuális képességű fiatalok egy csoportba kerüljenek még akkor is, ha gondozási szükségleteik eltérőek, ezzel is segítve az egyéni, illetve a csoporton belüli kibontakozási lehetőségeket a foglalkozások, munkafolyamatok alatt.

A csoportvezető feladata, hogy a csoportjába járó fiatal felnőtt személyiségét, teherbírását, érdeklődését, tehetségét feltérképezze és megfelelő elfoglaltságot, munkát találjon számára. Így egy munkaterápiás nap folyamán nem mindenki ugyanazt a folyamatot végzi, hanem a számára megfelelő munkába kapcsolódik be, például szalvéta-hajtogatásba, iratmegsemmisítésbe, udvari-kerti munkába, konyhai munkába vagy éppen irodai munkába. **Ezért fontos szempont a foglalkozások, illetve esetleges munkafolyamatok figyelembevétele egy-egy csoport kialakításánál**, hiszen nem mindenki képes hasonló munkafolyamatokba bekapcsolódni, így ott más foglalkozásra kell tenni a hangsúlyt, pl. kutyás terápia, snoezelen terápia.

A csoportkialakításoknál **fontos szempont az is, hogy a csoportokon belül észrevegyük az igénybevevők szociális szükségleteit**. Az SHF személyeknél spontán szociális kapcsolatok nem feltétlenül tudnak kialakulni, de jelezni tudnak és észrevehetőek a szimpátia, antipátia jelei. Így fontos a társas elhelyezkedésüket segíteni csoporton belül, annak megfelelően, hogy például ki mellé szeretnének ülni, illetve figyelni kell arra, hogy mely igénybevevők nem érzik jól magukat egymás társaságában. Bizonyos viselkedési, megnyilvánulási formák zavaróak lehetnek egymásra nézve, így ezt a helyzetet is orvosolni kell a legoptimálisabb megoldás szerint.

Az intézményben továbbá nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a délutáni ügyeleti időszakra olyan alternatív elfoglaltságokat tudjunk felajánlani, melyek a fiatalok igényeit szolgálják. Egy olyan nap után, ahol a délelőtti foglalkozás kimerítően telt akár fizikálisan, akár mentálisan, legyen lehetőség egyfajta csendes pihenőre. Ennek érdekében – tekintettel a délutáni ügyeleti időszakra - csendes pihenőre alkalmas helyiség lett kialakítva az intézmény egyik csoportszobájából, hogy aki szeretne pihenni addig, amíg érte jönnek, az megtehesse. Aki pedig inkább aktívan szeretné eltölteni ezt az időszakot, másik csoportszobában megteheti, mindezt úgy, hogy nem zavarja a pihenni vágyókat. Fontos a szabadidő hasznos eltöltése, akár mozgásos formában, jó időben az udvaron vagy bent, különböző foglalkoztató, fejlesztő játékokkal. Ilyen elfoglaltság lehet a gondozó kollégák aktív részvételével a társasjátékozás, kártyázás, labdajátékok vagy felolvasás, újságnézegetés, beszélgetés. Mindezekben fontos a fogyatékos személy önrendelkezése, az, hogy éppen milyen tevékenységet szeretne végezni. Ennek megállapításához, az önrendelkezés segítése céljából ezekben a helyzetekben is használjuk az AAK eszközeit, módszereit, a PCS képi világát.

5 KIHÍVÁST JELENTŐ VISELKEDÉS KEZELÉSE

A nappali ellátásban is előfordulhat az igénybevevők között az agresszió, autoagresszió. Ez lehet önmagára nézve vagy környezetére irányuló agresszív viselkedés. Az agresszió lehet egyfajta kommunikációs csatorna¹¹ is, mellyel az igénybevevő szeretne kifejezni valamit. Ilyenkor meg kell vizsgálni, hogy milyen kommunikációs szándékkal köthető össze viselkedése. Például: fejfájást vagy egyéb testi fájdalmat jelezhet, az önmagán végzett ütések sorozatával vagy éppen a fájó testrészek megütésével. Más esetben például a kívánt helyzet, vágyott tevékenység elérése érdekében, vagy figyelemfelhívás céljából agresszió, autoagresszió jelenik meg viselkedésében.

Autizmus spektrumzavar esetén például megfigyelhető, hogy ha az adott napirend nem a megszokottak szerint történik, agresszívvé válhat a személy, és mivel nem érti a változás miértjét, az agresszióját a vele foglalkozó munkatárs felé irányítja. Itt is fontos az adott személy felé megfelelő kommunikációs csatorna használása, pl. képi kommunikáció, amivel meg lehet magyarázni, hogy milyen tevékenység miután fog következni.

Belső feszültséget generálhat az is, amikor az SHF személy nem tudja magát kifejezni, és a vele foglalkozó munkatárs nem tudja megérteni, ami egy tehetetlenség érzést szül, és ez agresszióhoz vezethet. Ennek kiküszöbölésére is az AAK valamelyik formája nyújthat egyfajta megoldást.

Szintén megoldás lehet, ha akut stresszhelyzet, vagy agresszió / autoagresszió kezelése céljából a csoportból kiemelve, a Snoezelen szobába viszi be egy munkatárs az érintett személyt, hogy a vízgy, a fények, lágy zene nyugtató hatására visszatérjen az eredeti viselkedési állapot. Minden esetben a szükségletet és az ellátás optimalizálását tartjuk szem előtt, a jogszabályi előírástól csak pozitív irányban térve el.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni az otthoni, családi problémákat, melyeket passzívan vagy aktívan, de átélnek az otthon tartózkodó SHF személyek, és sok esetben az Intézményben csapódhatnak le a begyűjtött, elfojtott feszültségek. Itt fontos a szülőkkel való kapcsolattartás, megfelelő szakemberekhez való irányítás.

Fontos megemlíteni a szexuális igények megléte következtében kialakult viselkedési formát, ugyanis még napjainkban is sokan aszexuálisként tekintenek a fogyatékos felnőttekre, nem csak családtagjaik, hanem szakemberek is¹². Ennek a szexuális igénynek a meg nem élése, elfojtása szintén egyfajta viselkedési problémát idézhet elő. Fontos lenne a szülők és a szakemberek oktatása, érzékenyítése erre a témára, hogy megfelelő módon lehessen segíteni az érintett személyeket a szexualitás méltó módon való megélésének lehetősége elérésében, és hogy ez ne lehessen agresszió forrása.

¹¹ Kocsisné Kálló Veronika – Túriné Gál Anikó – Ruzsics Ilona Kommunikáció fejlődése és fejlesztése értelmileg akadályozott személyeknél
http://www.jgyph.hu/mentorhalo/tananyag/Kommunikaci_fejldse_s_fejlesztse_rtelmileg_akadlyozott_sze_mlyeknl/84_a_slyosanhalmozottan_fogyatkos_szemlyek_kommunikcis_jellemzi.html (letöltés: 2020.11.20.)

¹² Bass László, Deákné Orosz Zsuzsanna, Győri Enikő, Szauer Csilla (2009). Fogyatékos emberek társadalmi befogadása – a szociális ellátórendszer feladatai, lehetőségei-Tudástár, a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány, Budapest
<https://fszk.hu/wp-content/uploads/2017/08/Fogyatekos-emberek-tarsadalmi-befogadasa.pdf> (letöltés: 2020.11.20.)

6. SZOLGÁLTATÁSOK

Az 1/2000. (I. 7.) SzCsm rendelet 5/A. § (1) bekezdés c) pontja szerint nevesített fogyatékos személyek nappali ellátására vonatkozó **szolgáltatási elemek** az intézmény szakmai munkája során a „**heti tevékenységek rendjében**” jelennek meg, figyelembe véve az egyéni szükségleteket. A szakmai munka konkrét tartalma az éves és heti terv alapján történik. A nyári időszak különböző tematikus hetekkel van lefedve, amelyekben részt vesznek a tanköteles korú igénybevevők is.

Az egyes foglalkozások nevesített szolgáltatási elemeit a **1 sz. mellékletben** található táblázat tartalmazza.

A „heti tevékenységek rendjében” megjelenő támogató tevékenységek, foglalkozások¹³:

- Személyi higiénével kapcsolatos tevékenységek
- Tízórai / Ebéd / Uzsonna / Étkezésterápia
- Életvitel
- Környezetünk tisztántartása
- Szinten tartás
- Agyagozás
- Gyakorló munka
- Kreatív foglalkozás
- Társadalmi integrációt szolgáló programok
- Ifjúsági Bibliaóra/Reggeli csendesség
- Kutyás terápia
- Snoezelen terápia

Az intézményben továbbá különböző szakköröket vehetnek igénybe az igénybevevők, többek között működik Kórus, Gyógyúszás, Kerekesszékes szakkör és Önvédelmi szakkör. Az adott szakköröket gyógypedagógusok tartják vagy terápiás munkatársak gyógypedagógiai segítő munkatárs vagy gondozó közreműködésével, illetve a gyógyúszást gyógytornászok irányítják szülők bevonásával.

A mindennapokat átható szolgáltatásokról, terápiás- és fejlesztő tevékenységekről a **7. fejezetben olvashatnak részletesebben**, valamint a **napi és heti rendbe ágyazott szolgáltatásokról a 8. fejezetben találnak bővebb leírást**.

¹³ A felsorolt tevékenységek nem mind a három nappali csoportban jelennek meg egységesen, a csoport összetételétől függően van egy-egy foglalkozás beemelve a heti tevékenységek rendjébe.

7. A MINDENNAPOKAT ÁTHATÓ SZOLGÁLTATÁSOK, TERÁPIÁS- ÉS FEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉGEK

7.1 GONDOZÁS

A gondozási feladatok a súlyosan, halmozottan fogyatékos emberek esetében, átszövik a mindennapi tevékenységeket, ezért minden kolléga részt vesz benne, és a gondozási feladatok megvalósítása során elsődleges az egyéni szükségletek figyelembevétele.

A mindennapi gondozási feladatok végzésében a fejlesztő gondozás elvének alkalmazása kap hangsúlyt, miszerint a súlyosan-halmozottan fogyatékos személy az alapvető szükségletének kielégítésénél nem a tárgyat képezi a folyamatnak, hanem Ő is részese a gondozási folyamatoknak és ezáltal egyfajta fejlesztő foglalkozásban vesz részt. Mindezeket a gondozási tevékenységeket a munkatársak folyamatosan kommunikálják feléjük, mikor, mit tesznek, melyik lépés után mi következik, egyrészt, hogy képességeiknek megfelelően részt tudjanak benne venni, megszokják a folyamatokat és kialakuljon a biztonságérzetük, valamint a folyamatban való részvétel révén önrendelkezésük is megvalósuljon.

Ahhoz, hogy ez bárhol teljesülni tudjon, nagyon fontos a kollégák erre való érzékenyítése, különböző tréningek tartása, melyek a fejlesztő gondozás elvét alapul véve tanítanak új ismereteket vagy mélyítenek el már meglévő tudást.

7.2 MOZGÁS ÉS MOZGÁS(RE)HABILITÁCIÓ

A szolgáltatást igénybevevők napi szinten részesülnek mozgásterápiában. Ahogy a tanulmány elején már említésre került, heti egy-két gyógytornát (fizikális állapottól függően), gyögmasszázsát, hidroterápiás kezelést vehetnek igénybe, továbbá a kerekesszékes szakkör és a gyógyúszás jelenik meg az intézmény életében, mint választható mozgásfejlesztési foglalkozások. A gyógyúszás külső helyszínen, a városi uszodában valósul meg. A terápiák típusát és gyakoriságát a rehabilitációs szakorvos rendeli el, a gyógytornászokkal konzultálva. Vannak egyéni és csoportos tornák, melyek időtartama 30-45 perc.

A **gyógytorna** célja az ízületek mozgáspályájának megőrzése, -növelése, az izomerő fejlesztése, kontraktúrák prevenciója és kezelése, a kialakult spazmusok csökkentése. Fontos a motoros funkciókkal párhuzamosan fejlődő kognitív folyamatok elősegítése is játékos formában, ebben nyújtanak hatékony segítséget a konduktív mozgásfejlesztés elemei. A terápiát gyógytornászok tartják, csoportos tornánál pedig a gondozói munkakörben dolgozó munkatársak is bevonásra kerülnek, segítséget nyújtanak a gyógytornász utasításai szerint.

A gyógytorna a következő elemekből áll:

1. részletes és alapos mozgásterápiás státusz felállítása
2. mozgásterápiás terv készítése
3. pozicionálás (reflexgátló helyzetek)
4. passzív mozgás
5. stretching (nyújtások), PNF (proprioceptív neuromuscularis facilitatio)¹⁴
6. egyéb manuális technikák (Dorn-módszer, Bowen, Pfaffenrot)
7. aktív torna (folyamatos manuális vagy verbális facilitálással és korrigálással)
 - izomerősítések (különböző eszközökkel is: pl. theraband-szalag, fitball, lábsúlyok, karsúlyok, labdák, Motomed)
 - elemi mozgások gyakorlása (forgás, kúszás, mászás, ülés, négykézláb mászás, térdelés, felállás, járás)
 - fej-törzs kontroll kialakítása (a gerinc fiziológiás görbületeinek kialakítása és korrigálása, a verticalis helyzet előkészítése)
 - egyensúly- és koordinációs feladatok
 - járáselőkészítés, járógyakorlatok (eszközzel is pl. járókeret, bot, hátultámaszos járókeret, járássegítők)
 - vestibuláris ingerlés, basalis stimuláció¹⁵
 - manipulációfejlesztés, szem-kéz koordináció

A gyógymasszázs célja a mozgásnevelés előkészítése és a mozgásképeség fejlesztésének elősegítése. A gyógymasszázs segíti a letapadt izmok, kötőszövetek, fasciák fellazítását, a myogelotikus csomók oldását és harmonizálja, relaxálja az egész testet. A masszázst során izomlazító zsályakrémet, valamint illóolajokkal kevert bázis (mandulaolaj) olajat használunk. A manuális masszázson kívül gépi masszázst is alkalmazunk.

A **hydroterápia** egy speciális kezelési forma, melyet egy erre kialakított terápiás fürdőkád segítségével végzünk, kellemesen meleg vízben. A foglalkozás 30 perces és kétféle módon kivitelezhető:

1. zsályát oldunk a vízben, amely rendkívül jól lazítja az izmokat, oldja a spazmust, majd így mozgatjuk át az ízületeket.
2. vízugarak segítségével fokozzuk a keringést ill. fellazítjuk a letapadt szöveteket.

A gyógymasszázs és a hydroterápiát gyógymasszőrök tartják.

A korrekció megtartása érdekében, szükség szerint - a szakorvos és a terapeuták javaslata alapján - segédeszközöket biztosít az intézmény, ilyen például az AFO¹⁶, ülőkorzett, ülőmodul, könyöksín, térdcsín stb. Az eszközök nagy része NEAK által támogatott és indokolt esetben receptre felírható.

¹⁴ Manuális terápia, az izmok megnyújtására koncentrálnak.

¹⁵ Végtagok dörzsölése, simogatása, hideg-meleg érzet kiváltása, ringatás.

¹⁶ Ankel Foot Othosis – lábfej és boka rögzítésére alkalmas segédeszköz

A segédeszközök egyénre adaptáltak, precíz, pontos tervezés és mintavétel alapján készülnek. Az ortopédiai műszereszek kéthetente jönnek Intézményünkbe és az előzetesen a team által meghatározott szempontok alapján végzik el a méretvételt. A fenti eszközökhöz való hozzászoktatás nem mindig könnyű feladat, ebben segítenek a szülők, a pedagógusok és a gondozók is.

A kerekesszék használatát - hajtását, fékezést, küszöbön való áthaladást, a biztonságos közlekedés szabályait - szakkörön belül, illetve a tornaórákon tanulhatják meg az igénybevevők.

A nappali ellátásban lévő fiatalokkal különböző sportokat ismertetünk meg és adaptáljuk hozzájuk, hiszen nagyon fontos, hogy találjanak egy olyan mozgásformát, amit szeretnek és szívesen végeznek, akár minden nap. Ilyen például a kosárlabda, a foci, a Boccia, a tollaslabda, az úszás és a futás. Az SHF személyek mozgásjavításában a fent felsorolt mozgásformák közül leginkább az úszás/gyógyúszás jelenik meg, tehát a vízben való passzív kimozgatás, melynek célja a funkcionális mozgások javítása, ízületek mozgáspályájának növelése. Illetve a boccia is megjelenik, mint versenyjáték, amiben megélhetik a versenyzés élményét. Ehhez a játékhoz gondozói segítségnyújtás is elegendő, míg a gyógyúszás gyógytornász, illetve gyógymasszőr munkatárs szaktudását igényli.

A **mozgásterápia legfőbb célja** - az igénybevevők adottságainak függvényében - , a lehető legmagasabb szintű önállóság elérése a mozgás, hely-és helyzetváltoztatás valamint az önellátás terén is.

Fontos célunk pozitív mozgásélményt adni, melyet játékkal színesítünk. Hangsúlyt kap a motiválás a mindennapi élet során, a mozgás iránti igény felkeltése, hogy az elmaradt vagy károsodott tartási és mozgási funkciók fejlesztése, javítása folyamatos lehessen, és a lehetőségekhez mérten az igénybevevő is aktív részese legyen.

A nappali ellátás jellegéből adódóan fontos továbbá, hogy a lehető legnagyobb önállóság eléréséhez szükséges mozgásos és önellátási ismereteket megtanítsuk, mely ismeretek az önálló és önrendelkező életvitel elengedhetetlen részei.

A mozgásnevelők tudására nem csak a tornaórákon van szükség, hanem a mindennapi tevékenységek során is. Például étkezés alatti pozicionálás esetén, vagy a napközbeni foglalkozások alatt megfelelő helyzetváltoztatás elősegítése céljából.

Az Intézmény nagy hangsúlyt fektet a szolgáltatások közötti információáramlásra, rendszeresen szervez olyan fórumokat, ahol lehetőség van tudás átadásra a terápiás munkatársak és gondozók részére. Ezekon a megbeszéléseken többek között átbeszélésre kerülnek a mozgással, helyes testtartással kapcsolatos tudnivalók, kitérve az ellátást igénybevevők egyéni segédeszköz szükségleteire, s azok helyes használatára is.

7.3 KOMMUNIKÁCIÓ TÁMOGATÁSA

Valljuk, hogy **a kommunikáció jog, nem kiváltság**. Olyan fogyatékos személyek esetében, ahol a megfelelő segédeszköz vagy megfelelő módszer hiánya miatt, a sérülésből fakadóan az adott személy kommunikációs nehézségekkel, akadályokkal találja szemben magát, feladatunk, hogy a megfelelő eszközöket és módszereket egyénre, szükségletekre szabottan biztosítsuk. Kommunikáció által vagyunk kapcsolatban a külvilággal, vagyis a kommunikáció az egyik fontos kulcsa, hogy megértsük azt. Ugyanakkor a kommunikáció elengedhetetlen feltétele az önrendelkezésnek is.

A kommunikációs szándékot súlyosan-halmazottan fogyatékos személyeknél több módon lehet fedezni, mint például pislantás, szemgolyó mozgatása, szapora légzés, sírás, kiabálás. Ezeket a viselkedési, illetve vegetatív jelzéseket is kommunikációvá lehet tenni, hiszen ezek is egyfajta kifejezések arra vonatkozóan, hogy közölni szeretne valamit az adott személy, nem érzi jól magát, valami miatt nincs meg a komfortérzete stb.

Tehát a kommunikációs képességeiben legsúlyosabban sérült embernek is vannak kommunikációs eszközei, ezek a kommunikációs eszközök, elégtelenségük miatt, kiegészítésre szorulnak. **Augmentatív és alternatív kommunikációs** (a továbbiakban AAK) módszerek és eszközök alkalmazása a megoldás, amellyel elérhető:

- a kommunikatív diszkrepancia¹⁷ csökkentése, a kommunikációs hatékonyság növelése, valamint lehetővé válik a szükségleteknek megfelelő és az adottságokhoz képest legteljesebb önkifejezés,
- súlyosan-halmazottan sérült személyek személyiségének kibontakoztatása, az aktív és önálló kommunikáció kialakítása különböző módszerek és eszközök segítségével, amelyek biztosíthatják, hogy az adott személy szűkebb és tágabb környezete cselekvő részesévé váljék,
- a súlyosan-halmazottan sérült személyek kifejezhetik kívánságait, szükségleteiket, vágyaikat, gondolataikat; ugyanakkor képessé válnak a fizikai és szociális környezet legalapvetőbb összefüggéseinek felismerésére, megértésére, érzelmi kötődéseik alakulnak ki,
- az adott személy a kommunikáció által képessé válik új dolgok befogadására, fejlődésre,
- a kommunikációs kudarc okozta frusztrációból adódó viselkedésproblémák jelentősen csökkenhetnek, tapasztalatot szerezhethet az elemi szociális kapcsolatokról,
- a kommunikációs viselkedés az adott gyermek, vagy felnőtt szempontjából spontán, rugalmas, a lehető legszélesebben alkalmazott, értelmes és funkcionális, míg a környezet számára érthető és elfogadható legyen.

Az AAK intézményi szintű alkalmazása során a legfontosabb nem az eszközszintű tudás, hanem magának a kommunikációs szemléletnek az elsajátítása, az önrendelkezési jognak elismerése, miszerint "a fogyatékos emberek nem jótékonykodás alanyai, hanem jogok birtokosai, önálló akarattal rendelkező, autonóm, független személyek."¹⁸

Az AAK külön szolgáltatásként van jelen az intézményben, de integráljuk minden szolgáltatásunkba¹⁹.

A cél tehát az, hogy az AAK ne csak az erre irányuló foglalkozáson kapjon hangsúlyt, hanem a mindennapi élet tevékenységeiben, mozzanataiban is jelen legyen. Intézményünkben az akadálymentes kommunikáció az étkezésnél, a személyi higiénia folyamatainál, a mozgásterápiáknál, egy orvosi vizsgálatnál, valamint a különböző foglalkozásoknál is szerves részét képezi az ellátásnak. Ehhez lehet például nagy segítség egy kommunikációs füzet összeállítása azoknak a súlyosan-halmazottan fogyatékos személyeknek, akik

¹⁷ A funkcionális beszéd hiánya, melynek következtében a kommunikáció nem érthető.

¹⁸ 15/2015. (IV. 7.) OGY határozat az Országos Fogyatékosügyi Programról (2015-2025.) <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a15h0015.OGY> (letöltés: 2020. november 10.)

¹⁹ A szolgáltatás részletes fejlődéséről a 2.4.1 pont alatt olvashat bővebben.

kommunikációjukban segítséget igényelnek. A füzet abban nyújt segítséget, hogy könnyebben ki tudják magukat fejezni és a környezetüknek is segítséget nyújt a pontosabb megértésben.

7. kép Ádám kommunikációs füzete

A fenti kommunikációs füzet Ádám²⁰ tulajdona, aki a mindennapi társalgásnál, önkifejezésnél használja füzetét. A beszédet jól érti, magát mimikával, mutogatással érteti meg. A füzet teljes terjedelme (kivéve a családdal kapcsolatos képek) a **3. számú** mellékletben található meg.

A mindennapi foglalkozások során a verbális kommunikációt folyamatos képi segítséggel erősítjük meg. A képi szimbólumok mellett tárgyi szimbólumokat is meg lehet jeleníteni egy-egy főbb folyamat kapcsán, mint például egy kanál az étkezést szimbolizálva, egy kártyalap a szabadidőt jelképezve vagy egy párna a csendes pihenő megjelenítésére.

8. kép Picture Communication Symbols (PCS képek)

²⁰ Kitalált név

A **gesztusnyelvek** használata is fontos eszköz lehet a SHF személyek kommunikációjának fejlesztésében és az önkifejezés lehető legmagasabb szintjének való elérésében. A különböző gesztusjelek lerajzolása vagy fényképpel való dokumentálása az ellátást igénybevevő kommunikációs füzetében nagy segítség a munkatársaknak és a közvetlen környezetének egyaránt.

Fontos, hogy azokat a kommunikációs formákat, melyeket fiataljaink elsajátítanak, ne csak a csoportokban alkalmazzuk, hanem különböző helyszíneken, a mindennapi élet során. A nappali ellátást igénybevevők megismerkednek bizonyos szituációkkal, például éttermi rendelés, bevásárlás, amikor ki tudják fejezni magukat, azt, amit szeretnének, ezáltal pedig a hétköznapi ember is megismerheti, milyen sokféleképpen tudunk kommunikálni egymással, ha megvannak a megfelelő eszközeink hozzá.

7.4 ÉTKEZTETÉS, ÉTKEZÉS

Az intézmény saját főzőkonyhával nem rendelkezik, ezért a tálalókonyhájában a Hungastvital által kiszállított étel kerül feltálalásra. Az egyéni étkezési igényeknek, diétáknak a szolgáltatóval együttműködve eleget teszünk, szükség esetén pépesítve tálaljuk fel az ételt, illetve szondatáplálást is biztosítunk. A szondatáplálást külön protokoll szerint végzik a munkatársaink, melyet az **2. számú melléklet** tartalmaz. Az ellátást igénybevevők, illetve gondviselőjük dönthetnek arról, hogy az intézményi étkeztetést veszik igénybe, vagy saját ételt hoznak ottani elfogyasztásra.

A súlyosan-halmozottan fogyatékos személyek esetében az étkezés összetett tanulási folyamat, melynek során fontos célunk a lehető legmagasabb szintű önállóság elérése. Lényeges továbbá, hogy az étkezés nem csak biológiai szükségletünk kielégítésére szolgál, hanem szociális élményt is ad, egyfajta lelki-szellemi örömforrás, az önrendelkezés megélésének lehetősége is. Ezeknek a szempontoknak az érvényesülését nagyon fontosnak tartjuk a hétköznapi gondozási tevékenységek során, mint ahogy a belső képzések alkalmával is nagy hangsúlyt fektetünk erre.

Az étkezés / étkeztetés során a következő szempontokat szükséges szem előtt tartani:

- Törekedni kell az étkezés közbeni nyugodt légkör kialakítására és megfelelő hosszúságú idő biztosítására.
- Az egyes lépéseket azonos helyszínen, ugyanabban a sorrendben érdemes elvégezni, ezáltal segítve a szituáció felismerését, az állandóság kialakítását.
- Étkezéskor olyan biztonságos (reflexgátló és megfelelően pozicionált) testhelyzetet kell kialakítani, mely biztonságérzetet ad a személynek és félelem, valamint problémamentesen megy végbe az étkezés. A megfelelő testhelyzet kialakításában segítséget nyújthat az ülőkorzett, a karfás szék ékkel, övvel vagy a szék lábainak rögzítése dobogóval.
- Az étkezés előtt legyen minden alapanyag és eszköz előkészítve, hogy ne kelljen az étkezés folyamatát megszakítani.
- Az ellátást igénybevevők számára személyi szükségleteikre lebontva kell megtalálni a megfelelő tányért, evőeszközt, poharat.
- Fontos, hogy az adott ételt semmilyen körülmények között ne erőltessük rá az adott személyre, az „utált” ételt megkóstolás után nem adjuk oda, ha elutasítja.

Tálaláskor fontos az esztétika, illetve az íz is. Az Intézményben a kollégák megkóstolják az elkészített ételt, pépet, mielőtt odaadnák a fiatalnak, azzal az elvvel, hogy csak olyan állagú, ízű ételt kínálunk a szolgáltatást igénybevevőknek, melyet mi magunk is megennénk. Minden esetben elmondják a munkatársak, hogy mi az étel, milyen ízű (sós, édes, savanykás), ezzel felkészítve az ízművelődést az étkezést.

Az étkezéseknek keretet adó közösségi formák megjelenése is lényeges az állandóság kialakításában, mint a minden étkezés előtti-utáni imádság, valamint a „jó étvágyat” és „egészségedre” kifejezések. Ezeket a formákat a szondatáplálás esetében is fontos megtartani, ezzel is hangsúlyozva, hogy szondatáplálás csak egy módja az étkezésnek, de az érintett személyek ugyanúgy részesei az emberi közösség általános kereteinek.

7.5 EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

Intézményünk iskolaorvosi és iskolavédőnői szolgáltatást is működtet a gyermek-neurológiai, csecsemő- és gyermekgyógyászati, gyermek rehabilitációs és ortopéd szakorvosi ellátás, valamint az ambuláns rehabilitáció és fizioterápia szakellátások mellett. Ezeket az ellátásokat az Intézmény valamennyi ellátottja igénybe veheti.

Az egészségügyi ellátás a NEAK (Nemzeti Egészségbiztosítási Alap Kezelő) által finanszírozott és befogadott kapacitás alapján történik. Szakorvosi és nem szakorvosi órákra kapott az Intézmény befogadást, ez azt jelenti, hogy van egy befogadott órakeret, és a lejelentett konkrét egészségügyi beavatkozásokat finanszírozza a NEAK.

A járóbeteg szakrendelések meghatározott rendelési idő szerint üzemelnek. A szülők előre bejelentkezhetnek a rendelésekre. Az orvosi adminisztrációt elkülönítve, az ellátást igénybevevők személyes aktáiban lefűzve, elzárva kezeli az intézmény, az adatvédelmi előírásoknak megfelelően.

Az ambuláns rehabilitáció a szakorvosok által elrendelt terápia. Az intézmény minden igénybevevője részesül benne gyógytorna, mozgásnevelés vagy gyógymasszázs formájában. A gondozás során is nagyon oda kell figyelni az igénybevevők testi épségére, ezekről protokollok gondoskodnak, melyeknek betartása a dolgozók kötelessége és felelőssége. Az ellátást igénybevevők állapotáról, illetve a bekövetkező változásról minden évben feljegyzés készül. Az orvosi konzultációt követően készül el a további terápiás terv, melyből egész évben dolgoznak a kollégák.

Egészségnevelés, megelőzés feladatai

Az intézmény speciális helyzetéből adódóan az ellátást igénybevevők egészségi állapotáról összehangolt team munka gondoskodik (orvos, ápoló, szociálpedagógus, szociális gondozó – asszisztens, gyógytornász, gyógymasszőr), melynek feladata az igénybevevők testi, lelki fejlődésének támogatása. Az intézmény munkatársai a szülőknek rendszeres tanácsadást nyújtanak a gyermekük ellátásával, egészségügyi állapotuk megőrzésével és javításával kapcsolatban.

Az egészségügyi ellátásban jelenleg két szakorvos, egy ápoló, három gyógytornász és három gyógymasszőr dolgozik. Az ápoló az az egészségügyi munkatárs, aki napi 8 órában jelen van az Intézményben, segíti a szakorvosok rendelés alatti munkáját, végzi a különféle dokumentációkkal kapcsolatos feladatokat.

Napi szintű jelenléte rendkívül fontos a súlyosan-halmozottan fogyatékos személyekkel foglalkozó kollégák számára, mivel bármilyen hirtelen fellépő egészségügyi probléma esetén

azonnali segítséget tud nyújtani az igénybevevőnek. Ez nagy biztonságot ad az Intézményben dolgozó kollégáknak, hiszen az SHF személyeknél felmerülő egészségügyi problémák igen súlyosak lehetnek, mely magasabb fokú ellátást igényel, mint amit a szociális gondozó képzettséggel rendelkező munkatárs nyújtani tud. Továbbá lehetnek olyan nem akut egészségügyi problémák, melyek bizonyos helyzetekben merülnek fel (pl. étkezésénél rendszeres félrenyelés, étvágytalanság stb.) és az egészségügyi munkatárs segít az adott problémát feltérképezni, szakorvoshoz irányítani, megoldást találni.

A COVID-19 világvárvány 2020 tavaszi megjelenésétől az igénybevevők rövidebb időre otthon maradásra kényszerültek. Mikor már megengedett volt korlátozott létszám mellett a nappali ellátás működtetése a telephelyen, minimális létszámmal vették igénybe az Intézmény szolgáltatásait a nappali ellátást igénybevevők, elővigyázatossági okok miatt. **Ennek következtében jött létre a „Szülők iskolája” elnevezésű kezdeményezés, mely segítséget nyújtott és nyújt a mai napig azoknak a szülőknek, akik otthonukban is szeretnék elsajátítani a gyermekük számára szükséges mozgásterápiás mozdulatokat, gyakorlatokat.** A kezdeményezés jó tapasztalatokat hozott, számos szülő volt nyitott a terapeuták által tartott oktató jellegű órákra.

8. NAPI/HETIRENDBEN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSOK, TERÁPIÁS ÉS CSOPORTOS FOGLALKOZÁSOK

A nappali ellátáson belül a napirend kialakításának fontos szerepe van. A napirend olyan meghatározó folyamatok összessége, mely rutin szerinti megjelenése következtében biztonságot és átláthatóságot ad az ellátást igénybevevőknek. A heti program egy úgynevezett „Heti tevékenységek rendje” táblázatban található meg, mely egyfajta órarendként szolgál és minden csoportvezető a saját csoportjának összetételét figyelembe véve alakítja ki.

A nappaliban napindító körrel kezdik a napot, amelyben megjelenik a napi menetrend ismertetése, rögzítése verbálisan és képi segítséggel. Fontos, hogy a nap folyamán többször visszatérjünk az aznapi folyamatokra. A napindító kör segít ráhangolódni a napra, a csoportra, a foglalkozásra, melyben megjelenik az egymás köszöntése, saját maga által választott ének éneklése, időjárás megbeszélése, évszakok, hónapok, napok átbeszélése, valamint „ki hogyan érzi magát?” hangulatjelek kiválasztása, hiányzók átbeszélése, önmaguk kiválasztása kép segítségével, beszámolók (pl. hétvégi élmények) meghallgatása.

A napindító kör után minden nap más foglalkozás van, melyek heti rendszerességgel ismétlődnek. Ilyen például a gyakorló munka, kreatív / kézműves foglalkozás, agyagozás - kerámia termékek készítése, sütés, főzés, önállósági feladatok gyakorlása, készségek fejlesztése, továbbá olyan társadalmi integrációs folyamatok elősegítése és szociális önállóságot elősegítő folyamatok megismerése, mint például a piacon való vásárlás, cukrászdában rendelés és étkezés, múzeumok és kiállítások látogatása, különböző rendezvényeken való részvétel, alapvető közlekedési szabályok megismerése. Az említett foglalkozások bővebb bemutatása az alábbiakban olvasható, illetve a **1. számú mellékletben** található.

8.1 A HETI TEVÉKENYSÉGEK FŐBB FOGLALKOZÁSAI

8.1.1 Életvitel

Az érzékelés-, észlelés fejlesztése, döntés-választás lehetőségének megadása ezen tevékenységek során is kiemelt figyelmet élvez, illetve a lehető legönállóbb személyes működés előmozdítása a cél. Fontosnak tartjuk az egészséges életvitellel kapcsolatos felvilágosító, ismeretterjesztő foglalkozások megjelenését könnyen érthető formában. Fontos az alkotás öröme, a munka látható végeredménye. Életvitel foglalkozáson gyakran a sütés-főzés kerül előtérbe, a cél az ételek alapanyagainak, összetevőinek szaglással, tapintással való megismerése, az egészséges táplálkozás megismerése, majd a sütés-főzés folyamataiban való részvétel és természetesen a végeredmény megkóstolása. Ezen kívül különböző természetes összetevőkből álló arcpakolásokat is szoktunk készíteni és kipróbálni, amely a megismerés folyamatát erősíti, illetve az egészséggel kapcsolatos tudásokat mélyíti. Az életvitel foglalkozást a terápiás munkatárs tartja heti egy alkalommal.

9. kép Süteménykészítés asszisztált segítséggel

8.1.2 Agyagozás

Az „Agyagozás” foglalkozás hetente egyszer OKJ-s képesítésű keramikus mester irányítása mellett működik, az ellátást igénybevevők folyamatos segítője a gondozó / terápiás munkatárs. Az agyagozás az alkotás folyamatán keresztül javítja az egyén:

- finommotorikus mozgását (ujjak),
- szem-kéz koordinációját,
- eszközhasználatát,
- hangulatát,
- motivációját,
- döntéshozatali képességeit,
- esztétikai érzékenységét.

A foglalkozás a foglalkoztathatóság előkészítésére, illetve terápiás célok megvalósítására szolgál.

10. kép Agyagfoglalkozás asszisztált segítséggel

8.1.3 Gyakorló munka

Figyelmet fordítunk arra, hogy a legmegfelelőbb foglalkoztatási viszony megtalálásáig fiataljaink az intézmény működését munkájukkal segíteni tudják (pl.: kert gondozás, konyhai kisegítés, irodai munka). Munkatársaink napi feladataik során igyekeznek ezt a folyamatot támogatni, a fiatalokkal partneri, munkatársi kapcsolatot kialakítani. Az Intézmény elindított egy gyakorló munkaprogramot (ez a mindennapi tevékenységek között jelenik meg, egyféle felkészítő munkafolyamat), amiben a legmegfelelőbb munka feltérképezése van a középpontban, a fiatalok egyéniségének megfelelően. Egyik nagy sikerünk Gréti, aki dajka munkakörben próbálhatta ki magát egy helyi óvodában²¹.

A gyakorló munkafolyamat célja a foglalkoztathatóság előkészítése. A munkaképesség felmérését követően a csoportvezető (terápiás munkatárs) felkészíti a fiatalat a munkavállalásra, és az egyéni képességeket figyelembe véve megtörténik a munkára való betanítás. Közös kitűznek egy időintervallumot, melynek végén következik egy értékelés, ami alapján folytatódhat az elkezdett folyamat, vagy amennyiben úgy ítélik meg a gyakorló munka résztvevői, újratervezés történik és más gyakorló munkát keresnek az igénybevevőknek.

Példa egy munkafolyamatra: az egyik magas támogatási szükségletű fiatal gyakorló munkafolyamatként az Intézmény honlapjára tölt fel képeket, miután átméretezte őket, illetve az intézmény hirdető monitorához válogat megfelelő képeket. A csoportszobán belül külön az Ő részére lettek kialakítva a munkához szükséges eszközök.

11. kép Magas támogatási szükségletű fiatal gyakorló munka közben

8.1.4 Kreatív/Kézműves foglalkozás

A foglalkozás során több készség fejlesztése történik, mely mindhárom csoportban megjelenik. Szem-kéz koordináció fejlesztése, finommotorikus képesség szinten tartása, érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet és figyelem rendszeres megélése, valamint egy-egy termék készítése, alkotás örömeinek megélése. SHF személyeknél a személyi segítség mindeközben elengedhetetlen. A foglalkozás a terápiás munkatárs vezetésével valósul meg, heti egy alkalommal.

²¹<https://nlc.hu/eletmod/20200208/legszivesebben-mindig-tuloraznek-az-egesz-ovoda-rajong-a-fogyatekkal-elo-potdadusert/>

12. kép Kézműves foglalkozás asszisztált segítséggel

8.1.5 Társadalmi integrációt szolgáló programok

Ezeknek a programoknak a célja, hogy rendszeressé váljanak azok a hétköznapi vagy nem hétköznapi események, melyek elősegítik a társadalom érzékenyítését. Ilyenek pl. a piacon való vásárlás, kiállítások látogatása, séta a belvárosban, városi sporteseményeken való részvétel, színházlátogatás, cukrászdában való vásárlás, illetve társadalmi érzékenyítést célzó projektekben történő részvétel. Mindamelllett, hogy a társadalom érzékenyítése van középpontban, a legtöbb igénybevevő nem szokott a fent említett eseményeken, hétköznapi helyeken megfordulni, így élmények nyújtására is kiválóan alkalmasak ezek a programok.

Az Ifjúsági csoport tagjai tehát a társadalmi szemléletformálásban is szerepet vállalnak. Egyetemisták részére kialakított érzékenyítő programban vesznek részt, de nagyon jól megtalálják a közös hangot általános iskolásokkal és az idősebb korosztály tagjaival is, akikkel közös célzott programokat szervez az intézmény inklúziós gyakorlat céljából. pl. rendszeresen jönnek osztályok az intézménybe, ahol különböző érzékenyítéssel kapcsolatos feladatokat kapnak pl. kerekesszékekkel való közlekedés, fél kézzel kikapolás a táskából, stb. és közben lehetőség van kötetlen ismerkedésre.

Ezekon kívül fontos, hogy az igénybevevők elsajátítsák a társadalmilag elvárt viselkedési formákat, illetve, hogy a mindennapi életben használt szabályokat betartsák. Például a közlekedési szabályok esetében azt tanuljuk meg / ismételjük át újra, hogy akkor megyünk át a lámpán, ha az zöldet mutat.

A viselkedési formák elsajátításában segítséget ad az Intézmény könnyen érthető Házirendje, melynek egy részlete a **4. számú mellékletben** található meg.

13. kép Vásárlás AAK eszköz használatával

8.1.6 Ifjúsági bibliaóra

A heti egyszeri ifjúsági bibliaórát az intézmény lelképásztora tartja, akinek a feladata többek között az egyházi ünnepekörök közelebb hozatala az SHF személyekhez és azok megünneplése szűk körben vagy éppen intézményi szinten. Fontos bizalmi kapcsolat alakulhat ki a lelkész és az ellátást igénybevevők között, fiataljaink tudják, hogy fordulhatnak problémáikkal, nehézségeikkel - vagy ha imádkozni szeretnének - a lelkészhez. Így a mentálhigiéné is megjelenik a mindennapokban, nem szervezett keretek között, hanem igény szerint. Az intézményi lelkész feladata továbbá a fenntartó gyülekezet és az intézmény közötti inkluzív programok koordinálása, így pl. a fogyatékos személyek részvétele különböző egyházi eseményeken, gyülekezeti alkalmakon.

8.1.7 Kutyás terápia

Cél, hogy a kutyák segítő közreműködése hozzájáruljon az igénybevevők érzékelés-észlelés-, figyelem-, kommunikációs-, valamint finommotorikus képességeinek fejlesztéséhez, ezeken túl fejlődik az énkép, én-tudat és a szociális képességek is. A kutya által asszisztált terápiát külső terapeuta végzi a gondozók / terápiás munkatársak segítségével, ugyanakkor már van az intézményben olyan terápiás munkatárs, aki az évek alatt elsajátította ezt a tudást, képezést is szerzett, és önállóan is le tud vezetni egy terápiás foglalkozást²².

14. kép Kutyás terápia közben

²² Az EFOP-3.1.6-16-2017-00001 „DNRE Immanuel Otthon és Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskolája esélyteremtő szerepének erősítése” projekt keretében elkészítettük a „Kutyás terápia a fejlesztő-nevelés oktatásban” című módszertani anyagot, amelyet véleményünk szerint a felnőttek esetén is lehet használni. Elérhetősége:

https://immanuelotthon.hu/projects/immanuelotthon/uploads/document/file/25/hu/5cd128945259fma_kutyas_A4_cmyk_3mmbled.pdf (Letöltve: 2020.11.20)

8.1.8 Snoozelen terápia

A terápia során az érzékszervek gyengéd, élvezetekkel teli stimulációja valósul meg egy biztonságos, harmóniát sugárzó környezetben. A relaxációt segíti a nyugtató hatású zene, a színek, fények játékan alapuló látványelemek, a kellemes ellazulást lehetővé tevő vízágy és - a kiegészítésként használt – aromaterápia. A terápia a terápiás munkatárs felügyelete mellett zajlik heti rendszerességgel, illetve igény szerint.

Összességében a felsorolt szolgáltatások és terápiák egy részét különböző külsős szakemberek, másik részét pedig intézményi munkatársak végzik. Minden egyéb foglalkozást a terápiás munkatársak végeznek, tehát a csoportvezetők, gyógypedagógiai asszisztens-, szociálpedagógus- vagy szociális munkás végzettséggel.

Az intézményben különböző szakköröket vehetnek még igénybe a nappali ellátást igénybe vevők, többek között működik Kórus, Gyógyúszás²³, Kerekesszékes szakkör és Önvédelmi szakkör, illetve alkalomszerűen zeneterápia. Az adott szakköröket gyógypedagógusok tartják vagy terápiás munkatársak gyógypedagógiai segítő munkatárs vagy gondozó közreműködésével, illetve a gyógyúszást gyógytornászok irányítják szülők bevonásával.

A heti tevékenységeken túl az év során megjelenő ünnepeket, különböző világnapokat intézményi szinten megünnepeljük és aktívan részt vesznek benne a csoportok. Ilyen alkalom szokott lenni például a Szüreti multság, Állatok világnapja, Karácsony, Farsang, Március 15-ei ünnepség, Egészségnap, Föld napja. Ezek a napokon játékos formában ismeretterjesztő (pl. élő állatokkal való találkozás), mozgásos feladatok szoktak lenni, valamint táncos, zenés, szórakoztató különleges előadások.

9. SZÜLŐK BEVONÁSA A NAPPALI ÉLETÉBE, KÖZÖS PROGRAMOK SZERVEZÉSE

Az Intézmény rendkívül fontosnak tartja a szülőkkel való közös munkát, közös gondolkozást. Ahogyan az Intézmény történetében olvasható volt, maga az Immanuel Otthon és Iskola néhány halmozottan fogyatékos gyermeket, fiatal nevelő szülő tenni akarásából, bátorságából jött létre. Szomorú tapasztalat azonban, hogy mára a szülőknél ez a fajta lelkesedés alább hagyott és nehezen nyitnak egymás felé, nekik szóló programok, előadások felé. Egyre kevésbé élnek az alulról jövő kezdeményezések, érdekérvényesítések lehetőségeivel, egyre inkább az Intézménytől várják gyermekük életének minden területére nézve a megoldást. Az Intézmény lehetőséget biztosít az ellátást igénybevevők jövőjével kapcsolatos gondolkodásra. Számos szülő sajnos nem mer foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy „Mi lesz gyermekemmel, ha én már nem leszek?”. Ebben próbál az Immanuel Otthon és Iskola segítséget nyújtani külsős szakemberek bevonásával megtartott szülői fórumokon keresztül, ahol kérdésekre lehet választ találni, lehetőségeket lehet felkutatni és közösségeket lehet formálni.

²³ Az EFOP-3.1.6-16-2017-00001 „DNRE Immanuel Otthon és Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskolája esélyteremtő szerepének erősítése” projekt keretében elkészítettük a „Gyógyúszás-Subaquális mozgásnevelés a fejlesztő nevelés-iskolában” című módszertani anyagot, amelyet véleményünk szerint a felnőttek esetén is lehet használni.

https://immanuelotthon.hu/projects/immanuelotthon/uploads/document/file/28/hu/5cd17a9cdab00magyogyuszas_A4_cmyk_3mbleed.pdf (Letöltve: 2020.11.20)

Intézményünk egyik tanulójának édesanyja vezeti a Halmozottan Sérültek Hajdú-Bihar Megyei Szülőszövetségét. A szülőszövetség szorosan együttműködik Intézményünkkel, rendszeres előadásokat szervez pszichológus, pszichiáter, szupervízor közreműködésével, mely alkalmakkor az intézmény térítésmentesen biztosít helyet. Időközönként kirándulásokat is szerveznek az érintett családoknak. Sajnos itt is az a tapasztalat, hogy a fogyatékos gyermeket / fiatal nevelő szülők nagyon nehezen kapcsolódnak be nekik szóló programokba.

Intézményi alkalmainkon, ünnepeinken szívesen látjuk a szülőket, közös évnyitó és évzáró alkalmainkon is részt vehetnek, mely a Debreceni Református Nagytemplomban szokott lenni. Egy évben egyszer pedig anyák napja alkalmából minden csoport megvendégeli, felköszönti az édesanyákat, aminek szülői közösségkövácsoló hatása is van. Sok szülő egyáltalán nem találkozik szülőtársakkal, hiszen támogató szolgálat hozza-viszi gyermekét az intézménybe, így ez egy különleges alkalom, ahol jól esik együtt lenni, beszélgetni kötetlen formában.

A szülők mentálhigiénés támogatásában tud segítséget nyújtani az Intézmény lelkesze. A szülők bizalommal fordulhatnak hozzá bármilyen elakadás, nehézség, gyász kapcsán, illetve konkrét eseményeknél a lelkesz maga keresi fel a szülőket és próbál támaszt nyújtani nekik. A 2020 tavaszi időszak a koronavírus- járvány miatt új helyzetet teremtett a családok életében, új kihívásokkal kellett szembe nézniük, mivel az intézmény rövidebb időszakra bezárni kényszerült és csak online formában tudott kapcsolatot tartani az ellátást igénybevevőkkel. Az intézmény lelkesze ebben az esetben is telefonon tartotta a kapcsolatot a szülőkkel, és aki igényelte, hosszabb lelkigondozói beszélgetésre is volt lehetősége.

9.1 SZÜLŐK ÉS DOLGOZÓK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az ellátást igénybevevők törvényes képviselőivel (szülőkkel) az intézményvezető az évente kétszer rendezett szülői értekezleten tart személyes kapcsolatot, valamint egyéni megkeresések és az "üzenő füzet" útján, melyben értesítést ad az aktuális alkalmakról, tennivalókról, szolgáltatásokról.

Az ellátást igénybevevővel közvetlenül foglalkozó munkatársak is személyesen és az "üzenő füzet" útján tartanak kapcsolatot a szülőkkel. Az igénybevevőket érintő közleményeket faliújságon, illetve az intézmény közösségi média oldalán és honlapján teszi közzé az intézmény.

Számos fiatal támogató szolgálat szállít az Intézménybe, így az érintett szülőkkel kevés a találkozás lehetősége, de fontos bizonyos információk részletes átadása, így az „üzenő füzet” mellett bizonyos esetekben telefonos kapcsolattartásra is szükség van.

Nem szabad elfelejteni sem szülői, sem szakmai részről, hogy a cél közös, az intézményben dolgozó munkatársak azért vannak ott, hogy az SHF személyek a legmagasabb fokú önállóság elvárása és biztosítása mellett igénybe vehessék az intézmény által nyújtott szolgáltatásokat. Mivel szülői oldalról érthetően több az érzelmi bevonódás egy-egy helyzetben, így nem minden felmerülő problémát, konfliktust lehet zökkenőmentesen megoldani. Fontos, hogy a szülő érezze, hogy Ő is a folyamat része, a szakemberek a lehető legjobbat akarják gyermekének és érzékenyíteni kell afelé, hogy gyermeke felnőtt, önálló akarattal rendelkező egyén, aki megfelelő segítséggel tud kisebb-nagyobb volumenű döntéseket hozni a saját életét érintően.

Előfordulhat, hogy a szakemberek munkáját megkérdőjelezzék a szülők, melynek kiküszöbölését úgy lehet megoldani, ha ismertetjük velük a munka folyamatait, közös célokat állítunk fel, ami által próbálunk egy bizalmi kapcsolatot kialakítani. Fontos a megfelelő kommunikáció a különböző munkatársak részéről és annak tudatosítása, hogy bármilyen felmerülő problémáról van is szó, a szakemberek team-ben, csapatban dolgoznak, tehát az adott probléma megoldásába a megfelelő szakemberek kerülnek bevonásra. Például étkezéssel kapcsolatban felmerülő problémánál (esetleges szondatáplálás szükségességénél) a csoportvezető jelez a szülőnek, illetve az egészségügyi asszisztensnek, majd az intézmény szakorvosa is véleményezi az esetet, ennek tükrében pedig a közösen megfogalmazott megoldási javaslatokat ismertetik a szülőkkel.

Minden esetben fontos a szülő együttműködése, hiszen az elkezdett munkának csak úgy lehet hozadéka, ha a szülők megfogadják a szakemberek javaslatait és az elkezdett folyamatokat otthon is következetesen betartják és elvárják. Legyen szó akár viselkedésbeli tanácsokról, szokások kialakításáról, akár mozgásterápiás javaslatokról.

Az intézményben gyermek- és ifjúságvédelmi felelős gondoskodik a hátrányos helyzetű családok segítéséről, egyéb társintézményekkel (pl.: helyi családsegítő, támogató szolgálatok) vagy szeretetszolgálatokkal való kapcsolattartásról. A megbízott felelős segít az ügyintézésben és szoros együttműködés van a helyi család- és gyermekjóléti szolgálattal is. A kollégák jelzéssel élhetnek felé, ha úgy érzik, hogy valamelyik igénybevevő valamiben hiányt szenved vagy olyan problémák jelennek meg, melybe a családsegítőt is szükséges bevonni.

Annak érdekében, hogy a családok minél teljesebb életet tudjanak élni, lehetőleg aktív munkaerő-piaci szerepvállalással, az intézmény napi közel 10 órás nyitva tartással működik reggel 6:45 és 16:30 között.

10. FENNTARTHATÓSÁG

10.1 FINANSZÍROZÁS

Az állami normatíva mellett egyházi kiegészítő normatívát is kap az intézmény, mivel egyházi intézményről van szó. Az intézmény egészségügyi ellátása teljes mértékben egészségügyi járóbeteg ellátás²⁴ finanszírozásából valósul meg.

Mindemellett a mai finanszírozási lehetőségeket figyelembe véve, nem lehet csupán SHF személyekkel fenntartani egy szociális nappali intézményt, mivel a differenciálás nincs még jelen a finanszírozás igénylésénél, így egy alacsony támogatású szükségletű fiatalra is annyi normatívát kap az Intézmény, mint egy súlyosan-halmozottan fogyatékos személyre. Éppen ezért nem csak szakmai szempontból, hanem a fenntarthatóság tekintetében is fontos a több lábbon állás, azaz a többféle szolgáltatás egymás melletti működtetése. Mindez a finanszírozásban egyfajta egyensúlyt biztosít.

²⁴ Ez egy elkülönült szolgáltatás az intézményen belül mind finanszírozási, mind szakmai előírások, normák tekintetében.

Ezen kívül működik az Intézménynél alapítvány is, Immánuel Alapítvány néven, ami a nyári 5 napos tábor finanszírozza, a munkatársi kirándulások is ebből valósulnak meg, valamint a szülők egyedi kérésükkel fordulhatnak az Alapítványhoz (pl. segédeszköz vásárlására pénzbeli támogatás kérése).

Az Intézmény rendszeresen pályázik különböző módszertani fejlesztésekre, szolgáltatások működtetésére, pl.: AAK központ vagy az Otthon segítség szolgáltatás, melyek hozzásegítik az intézményt a magasabb szintű szakmai működéshez.

10.2 SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Az integrált intézményben összesen 48 munkatárs dolgozik különböző munkakörökben, attól függően, hogy melyik intézményegységbe tartoznak. A munkakörök típusai széles skálán mozognak az Intézményen belül, így jelen vannak a mindennapi munkában győgyepedagógusok, győgyepedagógiai munkát segítő munkatársak, terápiás munkatársak, gondozók, illetve gyógytornászok, gyógymasszőrök és irodai / technikai munkatársak.

A **nappali ellátásban** jelenleg egy intézményegység-vezető kolléga (szociális munka végzettséggel), két terápiás munkatárs (szociálpedagógus és győgyepedagógiai segítő munkatárs végzettséggel) és öt gondozó dolgozik (szociális gondozó és ápoló végzettséggel), továbbá egy konyhán dolgozó munkatárs, akinek szociális gondozói végzettsége is van, így szükség esetén a gondozásba is besegít. Jelenleg az intézményegység-vezető, valamint a két terápiás munkatárs látja el a csoportvezetői feladatokat.

Az Intézmény fontosnak tartja **belső képzések**²⁵ szervezését és lebonyolítását, melynek célja az új és régi dolgozók folyamatos kompetencia fejlesztése az adott területen. Az intézményben időközönként megszervezésre kerülnek belső képzések külsős szakemberek által is. Egy újonnan belépő szociális ápoló-gondozó végzettségű kolléga nem feltétlenül tudja például, hogyan működik az evésterápia SHF személyeknél, ezért is fontos ilyen képzéseket szervezni, hogy elsajátítsák a tudást és magabiztosságot szerezzenek egy-egy részterületen, munkájuk során. Ezekon túlmenően a szociális ágazatban dolgozó munkatársak a **szociális továbbképzési előírásoknak** megfelelően különböző képzéseken vesznek részt, melyekkel teljesítik továbbképzési kötelezettségüket. Az imént említett képzéseknél is elsődleges szempont, hogy olyan tanfolyamot végezzenek el a kollégák, melynek a későbbiekben hasznát tudják venni munkájuk során. Nem könnyű feladat a megfelelő képzést kiválasztani, mivel viszonylag kevés olyan témájú képzést hirdetnek meg, ami közvetlenül a fogyatékos nappali intézményekben dolgozók segítségére, tudásbővítésére alkalmas.

Fontosnak tartjuk továbbá, hogy intézményünkben legyen **szemléletformálás** a munkatársak körében is. A munkatársak figyelmét is fel kell hívni azokra az alapelvekre, melyeket az Intézmény sajátjaként kezel, így például, hogy jogokkal rendelkező személyekként tekintünk az ellátást igénybevevőkre, illetve fontos a „semmit rólunk, nélkülünk!” elvnek a gyakorlatban való megjelenése (pl. választási lehetőség: udvarra szeretne menni vagy bent szeretne maradni).

²⁵ Etetésterápia, Kommunikáció fejlesztés - AAK, Abúzusok elkerülése, Elsősegélynyújtás

10.3 TEAM MEGBESZÉLÉSEK ÉS SZUPERVÍZIÓ

Havonta egy alkalommal egy közös intézményi team megbeszélést tartunk, amikor együtt vannak a kollégák minden területről: terápiás munkatársak, mozgásterapeuták, pedagógusok. Működnek az intézményen belül szakmaspecifikus (pl. pedagógusok, mozgásterapeuták, szociális szakemberek) teamek is, továbbá a nappali ellátáson belül is havi rendszerességgel tartunk **team megbeszéléseket** és igény esetén egyéni **esetmegbeszéléseket**, amelyek segítenek a mindennapok kihívásaival megküzdeni. Ugyan az intézmény nappali ellátása kis létszámmal működik, ugyanúgy felmerülnek problémák, konfliktusok, kihívások, mint bármelyik más nagyobb létszámú szervezetnél. Ezek orvoslása pedig rendkívül fontos, legyen szó bármilyen csekélynek tűnő problémáról, hiszen ezek nem megfelelő kezelése akár nagyobb munkatársi fluktuációt is elindíthatnak, amely által a szervezet hatékonysága, eredményes működése kerül veszélybe.

A rendszeresen megtartott teameken – ahol az összes nappalis kolléga részt vesz - kerülnek átbeszélésre a heti és havi programok. Itt van lehetőség bizonyos esetek átbeszélésére, problémák jelzésére, megoldások keresésére. Ezen túl olyan team megbeszéléseknek is alkalmat adunk, ahol más munkakörből vannak jelen kollégák pl. gyógytornászok, gyógymasszőrök, így a tudásátadás és az esetlegesen felmerülő problémák megvitatása is biztosított.

Az intézményben nagy hangsúlyt kap a **szupervízió**, amely a dolgozók mentális védelmét helyezi középpontba, s amely segíthet a személyiségfejlődésben és a szakmai kompetencia fejlesztésében. A szupervízió történhet egyéni és csoportos szinten, a csoportos kategórián belül pedig működhet team-szupervízió, amit az együtt dolgozó kollégák alkotnak. A szupervízió lehetősége, az azon való önkéntes vagy kötelező részvétel megosztja a dolgozókat. Az Intézmény tapasztalatai szerint egyéni szupervíziót csak annak érdemes felajánlani a munkatársi közösségen belül, aki nyitott rá és hajlandó a fejlődésre. Egy jó szupervízor megtalálása nagy segítség lehet egy csapat hatékony működésében, előre haladásában és az egyéni elakadások kezelésében egyaránt.

10.4 ÖNKÉNTESEK

Annak érdekében, hogy az ellátást igénybevevők speciális igényeit minél személyre szabottabban tudjuk kielégíteni, illetve minél nagyobb fokban tudjanak részesei lenni egy-egy tevékenységnek, programnak, sok segítő kézre / önkéntesre van szükségünk.

Intézményünkben az önkéntes tevékenység 3 pilléren nyugszik:

- Közösségi szolgálat
- Önkéntes Diakóniai Év / European Solidarity Corps
- Önkéntes felhívás alapján

Közösségi szolgálat keretén belül öt debreceni középiskolával van jelenleg megállapodása az Intézménynek, melynek értelmében a tanulók 50 órás közösségi szolgálatuk valamely részét, vagy egészét az intézményben töltik.

Az eddigi gyakorlat szerint az Immanuel Otthonban töltött idő tanítási időszakon túlra, nyári szünetre esett. Ekkor az intézményben tematikus heteken vesznek részt a tanulók, fiatalok. Ezen tematikus hetek lebonyolításához jelentkeznek az önkéntes segítők (Kutyaterápia, Sporthét, Hittan hét, Zenei hét, Gyógyújszás, Agyagozás, Kreatív hét, Augmentatív és

alternatív kommunikáció gyakorlására irányuló hét, Művészetterápiás hét, Finomságok hete). A tematikus heteket megelőzően az önkéntesek felkészítéssel vesznek részt, amely egy rövid intézmény-ismertető és érzékenyítő beszélgetéssel kezdődik, majd egy rövid kisfilm tekinthető meg az intézményi életről²⁶. A beszélgetést követően körbejárják a jelentkezők az Intézményt, megismerkednek a csoportokkal, végül pedig egy rövid visszajelzést adnak, hogyan élték meg a délelőttöt és lehetőséget kapnak eldönteni, hogy valóban ez az a hely, ahova szeretnének jönni önkéntes szolgálatra.

A közösségi szolgálatot azért tartjuk fontosnak, mert kiváló lehetőség arra, hogy az ifjúság körében a társadalmi érzékenységet növeljük.

Önkéntes Diakóniai Év / European Solidarity Corps programok olyan – külföldi vagy magyar ajkú- fiatal felnőttek (18-30 év) számára nyújt önkéntes lehetőséget, akik szakképesítéssel vagy a nélkül, készek a szolgálatra és felvállalják, hogy munkatapasztalat által, nem-formális módon tanuljanak. Felkészítésüket elsősorban az Önkéntes Diakóniai Év Programiroda²⁷ végzi.

Feladatuk a munkatársi team támogatása²⁸, a gondozói, gyógypedagógiai asszisztensi munkakör feladatkörével. Az Immánuel Otthon több mint 20 éve fogad évről évre önkénteseket, akik plusz segítők lehetnek egy-egy csoportban, színesítik a mindennapokat és új élményeket adnak eltérő kultúrájuk által az igénybevevőknek. Az önkéntesek egy évre érkeznek az Intézménybe és a mindennapi gyakorlatban figyelik meg és sajátítják el a szemléletet és azt a munkát, amiben segíteni tudnak. Egy mentor segíti a munkájukat, aki szintén az intézmény munkatársa, folyamatos kapcsolatban vannak és segíti a minél gördülékenyebb beilleszkedést. Az elmúlt évek tapasztalatai is azt mutatták, hogy a nyelvi akadályokat különböző alternatív megoldásokkal le lehet küzdeni és jó hangulatban, hatékonyan lehet együtt dolgozni.

Önkéntes felhívás alapján

Mindezekon túl bizonyos programok megvalósításához szükség van arra, hogy eseti jelleggel vonjon be segítőköt az Intézmény. (Elmúlt évben: Szüreti multság, Állatok világnapja, Pötyi és Pille című²⁹ mesejáték lebonyolítása, Adventi séta.) Ilyenkor az Intézmény webes felületein (honlap, facebook), illetve saját önkéntesi adatbázisában szereplőknek küldünk e-mailt az önkéntes lehetőségről. Feladataik: az ellátást igénybevevők kísérése, felügyelete.

²⁶ Immánuel Otthon és Iskola Az Öröm Iskolája 2013
<https://www.youtube.com/watch?v=yIwaueCGvEQ>

²⁷ <http://odeprogramiroda.hu/>

²⁸ Szoros szakmai háttértámogatással

²⁹ Pötyi és Pille /Mese az Igaz Barátságáról/

https://www.youtube.com/watch?v=iw_ya5oTLog&t=1244s

11. IRODALOMJEGYZÉK

Jogszabályi környezet

- A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000001.scm> (Letöltés: 2020.11.20.)
- Az egészségügyi szolgáltatók és működési engedélyük nyilvántartásáról, valamint az egészségügyi szakmai jegyzékről szóló 2/2004. (XI. 17.) EüM rendelet
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400002.eum> (Letöltés: 2020.11.20)
- Az Országos Fogyatékosügyi Programról (2015-2025.) szóló 15/2015. (IV. 7.) OGY határozat
<https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a15h0015.OGY> (letöltés: 2020. 11.20.)
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8) EMMI rendelet
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200032.EMM×hift=20170831&txtrefer=A1100190.TV> (Letöltés: 2020.11.20.)
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99300003.tv> (Letöltés: 2020.11.20.)
- Az egészségügyről szóló 1997.évi CLIV. törvény
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700154.tv> (Letöltés: 2020.11.20)
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv> (Letöltés: 2020.11.20)

Szakirodalom:

- Bass László, Deákné Orosz Zsuzsa, Györi Enikő, Szauer Csilla (2009). Fogyatékos emberek társadalmi befogadása- a szociális ellátórendszer feladatai, lehetőségei, Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány, Budapest
<https://fszk.hu/wp-content/uploads/2017/08/Fogyatekos-emberek-tarsadalmi-befogadasa.pdf> (Letöltés: 2020.11.20.)
- Kocsisné Kálló Veronika – Túriné Gál Anikó – Ruzsics Ilona Kommunikáció fejlődése és fejlesztése értelmileg akadályozott személyeknél
http://www.igyph.hu/mentorhalo/tananyag/Kommunikaci_fejldse_s_fejlesztse_rtelmileg_akadlyozott_szemlyeknl/84_a_slyosanhalmozottan_fogyatkos_szemlyek_kommunikcis_jellemzi.html (Letöltés: 2020.11.20.)

- Kérdő Eszter, Koncz Nikoletta (2019). Módszertani anyag - Gyógyújszás- Subaquális mozgásnevelés a fejlesztő nevelés-iskolában, DNRE Immanuel Otthona és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskolája, Debrecen
https://immanuelotthon.hu/_projects/immanuelotthon/uploads/document/file/28/hu/5cd17a9cdab00ma_gyogyuszas_A4_cmyk_3mmbled.pdf
- Koncz Nikoletta (2019). Módszertani anyag - Kommunikáció fejlesztése a fejlesztő nevelés-oktatásban, DNRE Immanuel Otthona és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskolája, Debrecen
https://immanuelotthon.hu/_projects/immanuelotthon/uploads/document/file/29/hu/5cd17a736f031ma_kommunikacio_A4_cmyk_3mmbled.pdf (letöltés: 2020.11.20.)
- Koncz Nikoletta, Szabó Edit (2019). Módszertani anyag - Önkiszolgálás fejlesztése a fejlesztő nevelés-oktatásban, DNRE Immanuel Otthona és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskolája, Debrecen
https://immanuelotthon.hu/_projects/immanuelotthon/uploads/document/file/31/hu/5cd17b99e5b7dma_onkiszolgalas_A4_cmyk_3mmbled.pdf (Letöltés: 2020.11.20.)
- Szabó Edit, Koncz Nikoletta (2019). Módszertani anyag - Komplex módszertani segédanyag a fejlesztő nevelés – oktatásban, DNRE Immanuel Otthona és Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskolája, Debrecen
https://immanuelotthon.hu/_projects/immanuelotthon/uploads/document/file/30/hu/5cd17b42646b5ma_komplex_A4_cmyk_3mmbled.pdf (Letöltés: 2020.11.20.)
- Szabó Edit, Varga Viola (2019). Módszertani anyag - Kutyás terápia a fejlesztő nevelés – oktatásban, DNRE Immanuel Otthona és Fejlesztő Nevelés - Oktatást Végző Iskolája, Debrecen
https://immanuelotthon.hu/_projects/immanuelotthon/uploads/document/file/25/hu/5cd128945259fma_kutyas_A4_cmyk_3mmbled.pdf (Letöltés: 2020.11.20.)
- Nemzeti Fogyatékosügy- és Szociálpolitikai Központ: AAK-Módszertani Központok nyíltak a MONTÁZS projekt keretében (2019)
<https://www.nfszk.hu/projektek/montazs-projekt/hirek/montazs-projekt-hirei/aak-modszerani-kozpontok-nyiltak-a-montazs-projekt-kereteben>
- „Legszívesebben mindig túlóránék!” – az egész óvoda rajong a fogyatékkal élő pótdadusért
<https://nlc.hu/eletmod/20200208/legszivesebben-mindig-tuloraznek-az-egesz-ovoda-rajong-a-fogyatekkal-elo-potdadusert/>
- Immanuel Otthon és Iskola Az Öröm Iskolája 2013
<https://www.youtube.com/watch?v=yIwaueCGvEQ>
- Pötyi és Pille /Mese az Igaz Barátságról/
https://www.youtube.com/watch?v=iw_ya5oTLog&t=1244s

12. MELLÉKLETEK

1. SZÁMÚ MELLÉKLET: SZOLGÁLTATÁSI ELEMEL TEVÉKENYSÉGEK ÉS PROGRAMOK SZERINT

„SZEMÉLYI HIGIÉNÉVEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK” SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMEL:	
GONDOZÁS:	A személyi higiénével kapcsolatos tevékenységek végzése során az elérhető legnagyobb önállóság megtanítása, illetve a fejlesztő gondozás elveinek gyakorlása a célunk. pl. tisztázásnál a folyamatot, mozdulatokat kommunikáljuk, az igénybevevőtől elvárjuk, hogy amiben tud, önállóan vagy segítséggel közreműködjön.
FELÜGYELET	A tevékenységek végzése során szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.
GYÓGYPEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS:	<ul style="list-style-type: none"> • WC használat, személyi higiénia segítése, tanítása • Napi tisztálkodás (fogmosás, kézmosás) segítése, tanítása • Öltözés, vetkőzés segítése, tanítása • Gesztusjelek tanítása, AAK használata (pl. WC-re kell mennem)
KÉSZSÉGFEJLESZTÉS:	<p>Az érzékelés, észlelés fejlesztése, döntés-választás lehetőségének megadása ezen tevékenységek során is kiemelt figyelmet élvez.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helyes WC használat, személyi higiénia • Fogmosás, kézmosás • Öltözködés, vetkőzés • Gesztusjelek

„TÍZÓRAI/EBÉD/UZSONNA/ SZOLGÁLTATÁSI ELEMÉK:	ÉTKEZÉSTERÁPIA”	SORÁN	MEGJELENŐ
ÉTKEZÉS	<p>Napi 3x étkezés biztosított az igénybevevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)</p> <p>Saját konyhával nem rendelkezik az Intézmény, tálalókonyhában kerül kiadagolásra a Hungast Vital Kft által készített étel.</p>		
FELÜGYELET	<p>Az étkezések ideje alatt szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.</p>		
GONDOZÁS	<p>A napi étkezések ideje alatt az elérhető legnagyobb önállóság megtanítására, illetve a fejlesztő gondozás és étkezésterápia elveinek gyakorlására törekszünk.</p> <p>Az étel/folyadék előkészítéséhez, tálaláshoz, elfogyasztásához, egyéni szükségleteknek megfelelő segítséget biztosítunk.</p> <p>Az intézményben töltött idő alatt bevenni szükséges gyógyszerek beadása is feladataink körébe tartozik.</p>		
GYÓGYPEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	<ul style="list-style-type: none"> • Önálló étkezés tanítása • Gesztusjelek tanítása (éhes vagyok, kérek még, nem kérek többet) • Étkezéshez szükséges (speciális) eszközök használatának tanítása 		
KÉSZSÉGFEJLESZTÉS:	<p>Az érzékelés, észlelés fejlesztése, döntés-választás lehetőségének megadása ezen tevékenységek során is kiemelt figyelmet élvez.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Önálló étkezéshez szükséges készségek (szem-kéz, száj-kéz, két kéz koordináció) • Szájmotorika aktív tevékenysége • Önkiszolgálási képességek- étel előkészítése (melegítés, terítés, tálalás, mosogatás) • Étkezéshez szükséges (speciális) eszközök használata • Kommunikációs készségek- Gesztusjelek 		
KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉS:	<p>Időközönként lehetőséget biztosítunk fiataljaink számára akadálymentesen igénybe vehető éttermi, cukrászdai szolgáltatások igénybevételére.</p>		

„ÉLETVITEL” MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMELK:	
FELÜGYELET	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.
PEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	<ul style="list-style-type: none"> • Megfelelő egészséges táplálkozással kapcsolatos ismeretek átadása • Háztartási munka eszközeinek megismertetése, használatuk tanítása • Alapvető élelmiszerfajták ismertetése • Étel elkészítésének folyamata, technikai eljárások, résztevékenységek tanítása, • Időjárásnak és alkalomnak megfelelő öltözködés tanítása • Test jelzéseinek felismerésére tanítás (egészség-betegség) • Idő, értékismeret, gazdálkodásra tanítás • Terítés, tálalás szabályainak tanítása • Kulturált étkezés illemszabályainak tanítása • Szexuális nevelés
KÉSZSÉGFEJLESZTÉS	<p>Az érzékelés, észlelés fejlesztése, döntés-választás lehetőségének megadása ezen tevékenységek során is kiemelt figyelmet élvez, illetve a lehető legönállóbb személyes működés előmozdítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Háztartási munka eszközeinek használata • Test jelzéseinek felismerése • Étel elkészítése, résztevékenységek kivitelezése • Reális időbeosztás, értékismeret és pénzhasználat
TANÁCSADÁS	Egészséges életvitellel kapcsolatos felvilágosító, ismeretterjesztő, könnyen érthető formában előadott előadások, illetve csoportos és egyéni beszélgetések során lehetőség van az aktuális kérdéseknek, élethelyzeteknek megfelelő tanácsadásra.
KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉS	<p>Bevásárlás, piacon, kisebb-nagyobb áruházakban.</p> <p>Időközönként lehetőséget biztosítunk gyermekeink, fiataljaink számára akadálymentesen igénybe vehető éttermi, cukrászdai szolgáltatások igénybevételére.</p>

„KÖRNYEZETÜNK TISZTÁNTARTÁSA” ELNEVEZÉSŰ FOGLALKOZÁS SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMELK:

FELÜGYELET	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.
PEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	<ul style="list-style-type: none"> • Háztartási munka eszközeinek megismertetése, használatuk tanítása • Tisztító szerek funkcióinak ismertetése • Hulladékkezelés, szelektív hulladékgyűjtés szabályainak ismertetése. • Házimunka tevékenységeinek bemutatása, megfelelő mértékű asszisztencia az elvégzésük során. • PCS képek alkalmazása a feladatok részegységekre bontott kivitelezéséhez
KÉSZSÉGFEJLESZTÉS	<p>A lehető legönállóbb személyes működés előmozdítása kiemelt figyelmet élvez.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eszközhasználat • Hulladékkezelés, szelektálás • Házimunka tevékenységei (mosogatás, sepregetés, felmosás, portörítés, porszívózás stb.)

„SZINTEN TARTÁS” SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMEK:	
FELÜGYELET	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.
GYÓGYPEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	Az oktatásban megszerzett tárgyi tudás és készségek fenntartására szolgál. <ul style="list-style-type: none">• Könnyen érthető kommunikáció alkalmazásának tanítása• Olvasás• Írás• Számolás, mérés• Pénz, óra használat• Szövegértés

„AGYAGOZÁS” SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMELK:	
FELÜGYELET	<p>A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.</p> <p>A foglalkozást keramikus szakember vezeti.</p>
PEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	<ul style="list-style-type: none"> • Anyag és eszközök bemutatása • Elkészítendő tárgy bemutatása, • Elkészítésének részegységekre bontása. (formázás, ragasztás, szárítás, égetés, mázazás)
KÉSZSÉGFEJLESZTÉS	<p>Az alkotás folyamatán keresztül javítja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a finommotorikus mozgást (ujjak), • szem-kéz koordinációt, • eszközhasználatot, • hangulatot, • motivációt, • döntéshozatali képességet, • esztétikai érzékenységet. <p>Foglalkoztathatóság előkészítésére, illetve terápiás célok megvalósítására szolgál.</p>

„GYAKORLÓ MUNKA” SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMELK:	
FELÜGYELET	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.
PEDAGÓGIAI és részben GYÓGYPEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	<ul style="list-style-type: none"> • Munkaképesség felmérése • Felkészítés munkavállalásra • Egyéni képességeknek megfelelő gyakorló munkák betanítása • Optimális munkakörnyezet megtalálása (terápiás, védett, nyílt) • Gyakorló munka teljesítményének értékelése • Munkahelyi etikett ismertetése, gyakorlása
KÉSZSÉGFEJLESZTÉS	<p>Célja a foglalkoztathatóság előkészítése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problémamegoldó képesség • Egyéni, illetve csapatmunka készség • Egyéni képességekre épülő tevékenységek (Pl. szalvéta hajtogatás, irat megsemmisítés, pecsételés stb.) • Kommunikációs készségek • Informatikai készségek

„KREATÍV FOGLALKOZÁS” SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMELK:	
FELÜGYELET	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.
KÉSZSÉGFEJLESZTÉS	<ul style="list-style-type: none">• Szem-kéz koordináció• Finommotorikus képesség• Problémamegoldó késég• Érzékelés-, észlelés-, emlékezet-, képzelet- és figyelem• Eszköz és anyaghasználat• Ajándék, tárgyak és díszítés készítése• Saját képességek megismerése• Egyéni és csapatmunka késég• Esztétikai érzékenység

„TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓT SZOLGÁLÓ PROGRAMOK” SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMELK:	
FELÜGYELET	Az intézményen kívüli programok időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógyypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.
KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉS	<ul style="list-style-type: none">• Közlekedés szabályainak és eszközeinek ismertetése, tanítása• Közszolgáltatások és igénybevételük lehetőségeinek ismertetése• Társadalmi érzékenyítést célzó projekteken történő részvétel

„IFJÚSÁGI BIBLIAÓRA/REGGELI CSENDESSÉG” SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMELK:	
FELÜGYELET	<p>A foglalkozások időtartama alatt terápiais munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.</p> <p>A foglalkozást az intézményi lelkész vezeti.</p>
PEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	<p>Az ifjúsági Bibliaóra elsődleges célkitűzése a lelki egészségvédelem, saját erőforrások feltérképezése, belső erőforrások fejlesztése a hit és Bibliái tartalom elmélyítése által.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meghatározó szempont, hogy a hitoktató / lelkész a Szentírás tanítása alapján Isten szeretetét közvetítse a fiatalok felé. • Tartalmi felépítése az egyházi ünnepekhez, a csoport sajátosságaihoz és az Intézmény éves tematikájához, továbbá a csoport aktuális helyzetéhez igazodik. A hitbeli tartalmak közvetítésén túl a szükségletekre alapoznak és jellemzően az önértékelés, a szeretet és elfogadás valamint a fontosságérzet hangsúlyozása a meghatározó. • Pedagógiai szempontból „szakkönyvünk” a Biblia, keresztyén etikai szempontból útmutató a Zsid. 10, 24: <i>„Ügyeljünk arra, hogy egymást kölcsönösen szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk.”</i> Az érzelmi nevelés mellett fontos az etikai magatartás meghatározása is. Alapelveként jelenik meg, hogy Isten által elfogadjuk, értékesnek tartjuk egymást a különbözőségek és esetleges konfliktusok ellenére is. Cél, hogy ezek az alapelvek beépüljenek a magánéletbe is, és segítsék a társas kapcsolatok kialakulását, elmélyülését. • Sokféle módon, sokféle üzenettel találkozunk a Biblia tanulmányozása közben. Az ifjúsági Bibliaórán helye van a mély érzelmek megnyilvánulásának, krízishelyzetek feltárásának és lehetőség van megtapasztalni Isten által az egymás terhének hordozásából fakadó segítséget.
KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉS:	<p>A gyermekek, fiatalok és családjaik számára lehetőség van fenntartó gyülekezetünk (Debreceni Nagytemplom) alkalmain akadálymentesen részt venni.</p>

„KUTYÁS TERÁPIA” SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMEK:	
FELÜGYELET	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.
GYÓGYPEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	<p>A kutya, mint személyiségfejlesztő tényező hatással van a gyermekek/fiatalok szociális és érzelmi fejlődésére, elősegíti a társas kapcsolatok kialakítását. A kutya motiváló, örömet adó erő számukra.</p> <p>Fejlesztés fő területei:</p> <ul style="list-style-type: none">• Motoros és orientációs készségek (testtudat kialakítása, alapmozgások és egyensúlyérzék fejlesztése, téri tájékozódás fejlesztése, finommotorika, kognitív funkciók fejlesztése)• Kommunikáció, beszédfejlesztés.• Figyelem-, látás-, hallás fejlesztése.• Szociális készségek fejlesztése.• A kutyával való közvetlen kapcsolat stressz csökkentő hatású.

„SNOEZELEN TERÁPIA” SORÁN MEGJELENŐ SZOLGÁLTATÁSI ELEMELK:	
FELÜGYELET	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi jelenlét biztosított.
GYÓGYPEDAGÓGIAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS	<p>Terápiás és relaxációs jellegű módszer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A terápia elsődleges célja a pszichés alapfunkciók fejlesztése, aktivizálása. Relaxációs hatását is az érzékeken keresztül éri el. • A terápia során fejleszthető a különböző érzékszervek működése, azok integrációja. <p>Lehetővé teszi - a felkínált ingerek által - az új, pozitív tapasztalatok gyűjtését, az intenzív érzékelést, a kellemes ingerek felvételét, befogadását, használatát, ezzel motiválva a felfedezés örömet, serkentve az aktivitást, a világ felé való nyitottságot.</p> <p>A terápia során az érzékszervek gyengéd, élvezetekkel teli stimulációja valósul meg egy biztonságos, harmóniát sugárzó környezetben. A relaxációt segíti a nyugtató hatású zene, a színek, fények játéka alapuló látványelemek, a kellemes ellazulást lehetővé tevő vízágy, és - a kiegészítésként használt - aromaterápia.</p>

A fent nevesített foglalkozásokon túl a nyári időszakot lefedő tematikus heteket és szolgáltatási elemeit az alábbi táblázat tartalmazza:

TEMATIKUS HETEK I.				
	Berekfürdő tábor	Kreatív hét	Sport hét	Kutyás terápia
Gondozás/Felügyelet	A hét alatt szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/pedagógusi /mozgás terapeutai jelenlét biztosított.	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/pedagógusi/ mozgás terapeutai jelenlét biztosított.	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/pedagógusi/mozgás terapeutai jelenlét biztosított.	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/ pedagógusi/mozgásterapeutai és kutyaterapeuta jelenlét biztosított.
Étkezés	Napi 3x étkezés biztosított a helyszínen.	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)
Készségfejlesztés / Gyógypedagógiai/ Pedagógiai segítségnyújtás	A hét folyamán minden ellátást igénybe vevőnek biztosítva vannak a különböző mozgásterápiák.	<ul style="list-style-type: none"> • Szem-kéz koordináció • Finom motorikus képesség • Problémamegoldó készség • Érzékelés-, észlelés-, emlékezet-, képzelet- és figyelem 	<ul style="list-style-type: none"> • állóképesség, ügyesség, izomerő fejlesztés • szem-kéz koordináció • manipuláció fejlesztés • kipróbálhatnak különböző eszközöket, fejlesztő játékokat pl. közlekedési pálya, érzékszervekre ható tapintó tábla, 	A kutya, mint személyiségfejlesztő tényező hatással van a gyermekek/ fiatalok szociális és érzelmi fejlődésére, elősegíti a társas kapcsolat kialakítását. A kutya motiváló, örömet adó erő számukra. Fejlesztés fő területei: <ul style="list-style-type: none"> • Motoros és orientációs

		<ul style="list-style-type: none"> • Eszköz és anyaghasználat • Ajándék, tárgyak és díszítés készítése. • Saját képességek megismerése • Egyéni és csapatmunka készség • Esztétikai érzékenység 	<p>labdajátékok (boccia, tollaslabda, medicin labda)</p> <ul style="list-style-type: none"> • a versenyfeladatok, akadálypályák során a gyermekek egymást ösztönzik, segítik, figyelik, utánozzák 	<p>készségek (testtudat kialakítása, alapmozgások és egyensúlyérzék fejlesztése, téri tájékozódás fejlesztése, finommotorika, kognitív funkciók fejlesztése)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunikáció, beszédfejlesztés. • Figyelem, látás, hallás fejlesztés. • Szociális készségek fejlesztése. <p>A kutyával való közvetlen kapcsolat stressz csökkentő hatású.</p>
Közösségi fejlesztés	<p>Az 5 nap alatt lehetőség van mentálhigiénés beszélgetésekre az igénybe vevőkkel, illetve családjaikkal egyaránt. A tábor résztvevőinek lehetőségük van fürdőzésre, mely idő alatt a társadalmi érzékenyítés is lehetővé válik. Valamint a családoknak közösségformáló alkalmakat is nyújt a tábor, változatos közös programok által.</p>			

TEMATIKUS HETEK II.				
	Művészetterápiás hét	Hittan hét	Agyagozós hét	AAK hét
Gondozás/Felügyelet	A hét alatt szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/pedagógusi/mozgás terapeutai jelenlét biztosított.	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/pedagógusi/mozgásterapeutai és lelkes jelenlét biztosított.	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/pedagógusi/mozgásterapeutai jelenlét biztosított.	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/pedagógusi/mozgásterapeutai és AAK szakember jelenlét biztosított.
Étkezés	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)
Készségfejlesztés/ Gyógypedagógiai/ Pedagógiai segítségnyújtás	<ul style="list-style-type: none"> A művészet (jelen esetben: zene, tánc, festészet) kreatív folyamatait a gondolatok és érzések nonverbális kommunikációjára használni. Szabad és korlátozásmentes önkifejezés. A résztvevők személyiségéhez illő 	<ul style="list-style-type: none"> Kognitív kompetenciák erősítése (figyelem, megismerés, azonosítás, összehasonlítás) bibliai történetek elmondása és feldolgozása által Közösséghez tartozás élményének megerősítése Éneklés, dicsőítés: 	Az alkotás folyamatán keresztül javítja: <ul style="list-style-type: none"> a finom motorikus mozgást, (ujjak) szem-kéz koordinációt, eszközhasználatot, hangulatot, motivációt, döntéshozatali képességet esztétikai 	Augmentatív és alternatív kommunikációs módszerek és eszközök alkalmazása az intézmény falain belül és a falakon kívül cukrászdákban, piacon, éttermekben: <ul style="list-style-type: none"> kommunikatív diszkrépancia csökkentése, a kommunikációs hatékonyság növelése, valamint lehetővé válik a szükségleteknek megfelelő és az adottságokhoz

	művészeti ág alkalmazása	mutogatás egyéni szükségleteknek megfelelően aktívan, vezetett aktívan, passzívan.	érzékenységet.	képezt legteljesebb önkifejezés.
Közösségi fejlesztés		A hét folyamán különböző felekezetű templomlátogatáson vesznek részt az igénybe vevők, amikor gyülekezeti tagokkal, lelkészekkel is van lehetőség találkozni.		A hét folyamán különböző népszerű helyeken fordulnak meg a városban az igénybe vevők, ahol a társadalmi integrációt elősegítő helyzetekben próbálhatják ki magukat.

TEMATIKUS HETEK III.				
	Gyógyújszás hét	Finomságok hete	Kulturális hét	Szépség hét
Gondozás/Felügyelet	A hét alatt szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/pedagógusi /mozgás terapeutai jelenlét biztosított.	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/pedagógusi/ mozgás terapeutai és lelkész jelenlét biztosított.	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/ pedagógusi/ mozgás terapeutai jelenlét biztosított.	A foglalkozások időtartama alatt terápiás munkatársi, illetve szociális gondozói/gyógypedagógiai asszisztensi/ pedagógusi/ mozgás terapeutai és fodrász / kozmetikus jelenlét biztosított.
Étkezés	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)	Napi 3x étkezés biztosított az igénybe vevő szükségleteinek megfelelő formában. (darabos, pépes, szondatáplálás)
Készségfejlesztés/ Pedagógiai segítségnyújtás	<ul style="list-style-type: none"> a feladatok passzív átmozgatásból, aktív tornából, versenyfeladatokból, járógyakorlatokból és az úszás elemeinek gyakorlásából állnak feszes izmok lazítása, izomrövidülések kezelése, egyensúly-koordináció, 	<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő egészséges táplálkozással kapcsolatos ismeretek átadása Konyhai munka eszközeinek megismertetése, használatuk tanítása Alapvető élelmiszerfajták ismertetése Tapintás, érzékelés, 	<ul style="list-style-type: none"> Kognitív kompetenciák erősítése: figyelem, megismerés, azonosítás Szűkebb-tágabb környezetünk megismerése Esztétikai érzékenység fejlesztése 	<ul style="list-style-type: none"> pozitív énkép kialakítása alapvető higiéniai szabályok megismerése Az intézmény 3 éves partneri kapcsolatban áll a Pearl Szépségszalonnal, akik nyaranta 1 hétre komplex szépségszalont varázsolnak egy teremből: Fodrásszal, manikűrössel, kozmetikussal, masszörrel

	<p>állóképesség fejlesztése,</p> <ul style="list-style-type: none"> • két kéz, két láb, kéz-láb együtt mozgások kialakítása • légző izmok erősítése • úszásnemek megtanítása 	<p>ízlelés</p> <ul style="list-style-type: none"> • Étel elkészítésének folyamata, technikai eljárások, résztevékenységek tanítása, elvégzése 		
Közösségi fejlesztés	<p>Az gyógyúszást minden nap a városi uszodában tartják meg.</p>	<p>Lehetőség szerint külső helyszínekre: táborokba/gyülekezetekbe /rászorulóknak egy-egy tálca sütemény készítése és átadása.</p>	<p>A hét folyamán különböző városi kulturális helyszíneket látogatnak meg a tematikus hét résztvevői.</p>	

2. SZÁMÚ MELLÉKLET: PEGEN VALÓ TÁPLÁLÁSI PROTOKOLL³⁰

PEG-EN VALÓ TÁPLÁLÁSI PROTOKOLL

Azonosító jel: **F11-P5**
Érvényes: 2018.11.15.-től
Oldal: **56/3**

Előkészületek tápszer beadása előtt, az eszközök előkészítése

- Szondatápszer:

Ellenőrizze a szondatápszer adatait, lejáratát, illetve, hogy a csomagolás sérülésmentes-e. Fontos, hogy a beadandó szondatápszer szobahőmérsékletű legyen!

- ENFit 60 ml-es fecskendő (szerelék vagy pumpa)
- Mérőpohár (tápszer kimérésére, melegítésére)
- Szénsavmentes ásványvíz a szonda öblítéséhez.
- Kézfertőtlenítő
- Papírtörülőkendő

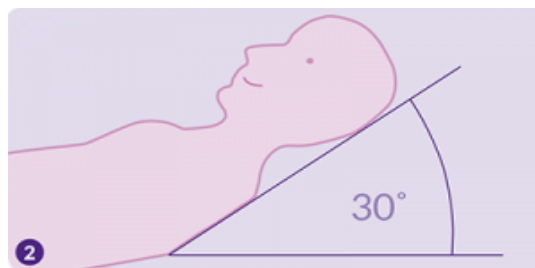
Fecskendővel végzett szondatáplálás lépései

- Gyomorszonda esetén max. 300 ml tápszer adagolható egy beadás alatt. Azonban arra **ügyelni kell, hogy a tápanyagbevitel ne legyen túl gyors (max. 100 ml kb. 5 perc alatt)**, hogy elkerülhetők legyenek az esetleges mellékhatások (öklendezés, hányás, felfúvódás).
- A tápszer beadása 3-4 óránként ismételhető.

A PEG-en való táplálás lépései:

1. Alaposan mossa meg fertőtlenítő szappannal a kezét, majd szárítsa meg.

2. Ülő testhelyzetben, vagy amennyiben ez nem lehetséges, a felsőtestet 30 fokkal megemelve kell elvégezni a táplálást, hogy a szondatápszer ne folyjon vissza a nyelőcsőbe.

3. Mielőtt elkezdené a szondatápszer adagolását, fertőtlenítse még egyszer a kezét.

³⁰ A protokollt a kollégák részére készítettük el, felhasználva a szondataplalas.hu oldalon található leírást és képeket.

4. Először ellenőrizze a táplálószondát. Tegyen egy papír alátétet a szonda alá. Ellenőrizze, hogy zárva van-e a szondán lévő szorítókapocs, és nyissa ki a szondacsatlakozót.

5. Szívjon fel a fecskendőbe 20-40 ml tisztítófolyadékot. Csavarja össze az ENFit fecskendőt a szondacsatlakozóval, ezután nyissa ki a szondán lévő szorítókapcsot és adja be a folyadékot. Végül ismét zárja be a szorítókapcsot, és távolítsa el az ENFit fecskendőt.

6. Következő lépésben szívja fel a szondatápszert a fecskendőbe az előre kikészített mérőpohárból, illetve a tápszerzacskóból is lehet, ha nem hűtőben volt tárolva.

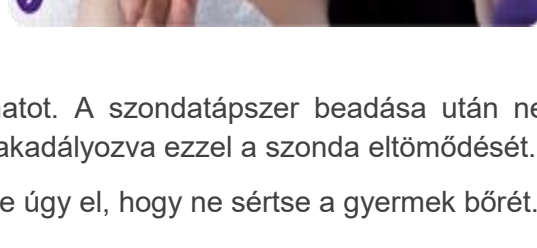
7. Csavarja össze az ENFit fecskendőt a szondacsatlakozóval.

8. Nyissa ki a szorítókapcsot és adja be lassan (100ml/5perc) a szondatápszert, könnyű nyomást gyakorolva az ENFit fecskendő tolrúdijára.

9. Ezt követően zárja el a szorítókapcsot és távolítsa el az ENFit fecskendőt.

A kívánt mennyiség eléréséig ismétlje a folyamatot. A szondatápszert beadása után ne felejtse el jól átmosni a szondát ásványvízzel, megakadályozva ezzel a szonda eltömődését.

A PEG-et és a Gastrotubust az etetés után helyezze úgy el, hogy ne sértse a gyermek bőrét.

FONTOS TUDNIVALÓK:

Amennyiben a szondakimenet környékén gyulladás jeleit tapasztalja:

- erőteljes bőrpír
- váladékozás
- kitágult PEG nyílás
- hasfájást
- lázat tapasztal

azonnal forduljon a gyermek kezelőorvosához!

A PEG nyílást minden esetben fedőkötéssel kell fedni!

3. SZÁMÚ MELLÉKLET: RÉSZLETEK ÁDÁM KOMMUNIKÁCIÓS FÜZETÉBŐL

4. SZÁMÚ MELLÉKLET RÉSZLETEK A KÖNNYEN ÉRTHETŐ HÁZIRENDBŐL

TÁRGYI KÖRNYEZET VÉDELME

Vigyázok a segédeszközeimre!

Vigyázok a ruhám tisztaságára!

Vigyázok a növényekre!

Vigyázok az állatokra!

ÁLTALÁNOS VISELKEDÉSI SZABÁLYOK

Jelzem, ha bármi bajom van!

Amit tudok, egyedül csinálom!

Amit nem tudok, ahhoz kérem a felnőtt segítségét!

Vigyázok a rendre és tisztaságra!

ÁLTALÁNOS VISELKEDÉSI SZABÁLYOK

Ha lépcsőn megyek, megfogom a korlátot!

Évés, ivás közben nem nevetgélsek!

A játékaimat nem hozom az iskolába!

Jelzem, ha vécére kell mennem!

TÁRGYI KÖRNYEZET VÉDELME

Vigyázok a tárgyakra és rendet tartok magam körül.

Vigyázok a számítógépre!

Vigyázok a kommunikátorra!

Vigyázok a játékokra!

SZEMÉLYI KÖRNYEZET VÉDELME

Nem csipek!

Nem harapok!

Nem bántom magam!

Nem szaladok a folyosón!

Ha baj van, jelzem!

ÁLTALÁNOS VISELKEDÉSI SZABÁLYOK

Köszönök mindenkinek!

Szépén beszélek!

Szót fogadok a nevelőimnek!

Ha megunom a játékomat, visszateszem a helyére!

ÁLTALÁNOS VISELKEDÉSI SZABÁLYOK

A lányoké az elsőbbség!

Kopogásra vagy hívásra megyek be!

Kedves vagyok mindenkivel!

Mindenkit tisztelek!

HIGIÉNIAI RENDSZABÁLYOK

Kezet mosok ékezés előtt, séta és vécézés után!

Érkezéskor cipőt cserélek!

Lebendőbe fújom az orrom és kendőbe törölöm a nyálam.

A szemetet kukába dobom!

ÁLTALÁNOS VISELKEDÉSI SZABÁLYOK

Tűzjelzőt megnyomni tilos!

Jelzem, ha kimegyek a teremből!

Figyelek a folyosón!

Megkóstolom az ételt!

ÁLTALÁNOS VISELKEDÉSI SZABÁLYOK

Segítek másoknak!

Az eszközök használatához segítséget kérek!

Nem hangoskodom!

Részt veszek az ünnepeken!

